

Uitgave: de Imkersbond ABTB, de Imkersbond van de LLTB, de Bond van Bijenhouders van de NCB, en de VBBN

7/5
mei
1998

bijen

MAA
AAN
D
BLAD
V
OOR
I
M
K
E
R
S

bijen

Van de redactie

Maandblad voor imkers ISSN 0926-3357

Jaargang 7, nummer 5, mei 1998

Uitgegeven door de Imkersbond ABTB, de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB), de Bond van Bijenhouders van de Noordbrabantse Christelijke Boerenbond (NCB) en de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland (VBBN)

Hoofredacteur J. Beetsma

Redactie mw. M.L. Boerjan, A. M. Kuypers, R.H. Molenaar, en M. Schyns.

130 Vaste medewerkers M.J. van Iersel, mw. N. de Jong, P. Liefbroer, A. Neve, en K. Zoet.

Redactiesecretaris mw. M.J.E.M. Canters

Postbus 198, 6720 AD Bennekom Telefoon 0317 42 24 22

Telefax 0317 42 41 80 E-mail bijenhuis@tip.nl

Serveraansluiting VBBN zoemlijst: listserv@lifenet.nl

Financiële administratie

Spoorlaan 350, 5038 CC Tilburg

Telefoon 013 583 63 50

Bankrelatie RABO-bank Tilburg,

rekeningnummer 18.52.12.077, ten name van 'Bijen'.

Postbanknummer van de bank 10.88.813

'Bijen' verschijnt 11 keer per jaar omstreeks de 15e van de maand (het juli- en augustusnummer is een gecombineerd nummer).

Oplage 8.200

Tarieven voor handelsadvertenties: op aanvraag bij de redactiesecretaris.

Niet-commerciële advertenties in 'Vraag en aanbod':

f20,00 per 20 woorden, elk extra woord f0,50

Betaling bij opgave.

Alle in 'Bijen' gepubliceerde meningen en inzichten blijven voor rekening van de auteurs. De redactie houdt zich het recht voor de bijdragen in te korten of te redigeren. Overname van artikelen en illustraties alleen met toestemming van de redactie en dan met bronvermelding. **Kopij, opgave en betaling van advertenties moeten uiterlijk zes weken vóór de datum van verschijning aan de redactiesecretaris worden opgestuurd.** Tekst bij voorkeur op een diskette insturen. Zo mogelijk met foto's of dia's.

Vormgeving en opmaak Grafisch Atelier Wageningen

Druk Drukkerij Modern b.v., Bennekom

Bij de voorplaat: De bankorf: zo hielden de imkers de boze geesten uit korf en stal. Uit de verzameling van John en Marijke Driebergen.

Momenteel wisselen regen, hagel en sneeuw de schaarse perioden met zon af. De eerste helft van april is het slecht weer geweest. April doet wat hij wil en onze bijen doen niet wat ze willen: uitvliegen en voedsel verzamelen voor de verzorging van het broednest! Uiteindelijk, dat is ook voor de imkers wel eens de moeite waard, bijvoorbeeld naar Frederiksoord waar een groot themapark is geopend. Details leest u in het hoofdartikel. Peter Liefbroer neemt zijn klas mee naar de boomgaarden, waar ze de bijen plaatsen en Ko Zoet vertelt over zijn zwermervaring van afgelopen jaar.

Concurrentie tussen honingbijen en andere bloembezoekende insecten komt aan de orde in het Nieuws van de Ambrosiushoeve. Imkers zullen natuurlijk niet snel toegeven dat er concurrentie bestaat tussen bloembezoekende insecten. Maar kunnen wij als imker hier objectief over oordelen? Ik denk persoonlijk dat het sowieso beter is voor honingbijen dat er in ieder geval rekening gehouden wordt met een natuurlijke spreiding van bijenvolken over het beschikbare drachtgebied. Als tientallen bijenvolken bij elkaar gezet worden is de kans op concurrentie onderling in ieder geval groot. Niet doen dus!

Martin Schijns

Inhoud

Land van Weldadigheid	Ab Kuypers	131
Vijftig jaar lid van de LLTB	Th. van der Aa	133
Jubileumonderscheidingen VBBN	Dick Vunderink	134
Bijenplant in beeld	Arjen Neve	136
Nieuws van de Ambrosiushoeve	Christ Smeekens	138
Van imker tot imker	Ko Zoet	140
Beginnerscursus deel 5: fruit	Peter Liefbroer	142
De 3x3 bodem	Jan Charpentier	144
Honing hetzelfde als suiker	J.J. Speelziek	145
Propolislak	Bob den Held	146
Foto van de maand		147
De lezer schrijft		148
Regioactiviteiten		150
Verenigingsnieuws Bedrijfsraad		
Spuitschade	Catherine Reker	151
Verenigingsnieuws LLTB		
Algemene ledenvergadering	Jan Caris	151
Verenigingsnieuws NCB		
Bijgepraat van de bestuurstaafel	J. Beekman	153
Verenigingsnieuws VBBN		
Uit de PC van de voorzitter	Dick Vunderink	154
Actief op School en computerbeurzen	Roel ten Klei	155
Algemene ledenvergadering		155
Familieberichten		156
Kalender		157
Vraag en Aanbod		158

Land van Weldadigheid, een themapark met allure

Ab Kuypers

Dit jaar zal in Frederiksoord, Zuid Drenthe, de imkerij op verschillende manieren in de belangstelling staan. Deels permanent in het nieuw te openen Bijenmuseum, deels tijdens de thematentoonstelling 1998: 'Vlinders, bijen en andere fladderaars'. De verwachting is dat dit jaar circa 90.000 bezoekers naar het 'Fredriksoord, Land van Weldadigheid' zullen komen. Tijdens een gesprek met Edward Lehmann, directeur van het oudste AOC (Agrarisch Opleidings Centrum) van Nederland én van het themapark 'Land van Weldadigheid' worden mij de verschillende aspecten van 'Fredriksoord' uit de doeken gedaan.

Blanco

Ik was min of meer blanco afgereisd, met niet veel meer dan het idee van een agrarisch opleidingscentrum, waar na overleg met onder andere de VBBN iets als een 'bijentuin' werd aangelegd. In ieder geval reden genoeg voor een verhaal in Bijen. Een wegomlegging ter hoogte van de school, hartje Fredriksoord, speelde mij parten. Met vriendelijke aanwijzingen van

Tuin in Frederiksoord. Foto uit folder

de plaatselijke bakker en overbuur van het AOC, maar toch met het sterke gevoel gewoonweg te zijn weggestuurd van 'haar' parkeerplaats, kwam ik niettemin op tijd voor onze afspraak.

'Diezelfde bakker zal wel extra krentenbollen verkopen wanneer 'Land van Weldadigheid' de poorten heeft geopend', aldus Edward Lehman, 'zoals trou-

wens de gehele middenstand een graantje zal meepikken van de stroom bezoekers aan Fredriksoord'.

Die wegomlegging was overigens het gevolg van aanpassing van de lokale infrastructuur ten behoeve van 'Land van Weldadigheid'.

De verbazing moet al snel van mijn gezicht af te lezen zijn geweest toen mij met de voor een directeur gebruikelijke duidelijkheid en doelmatigheid het project werd uitgelegd. 'Land van Weldadigheid' is meer dan 'zomaar' een interessante bijentuin. Het ontwikkelt zich tot een themapark van allure. Veel meer dus dan ik in mijn wel heel simpele gedachten had voorgesteld.

Oudste AOC

Het project 'Fredriksoord Land van Weldadigheid', dat vanaf april de poorten opent, is op zijn kortst te omschrijven als een themapark voor flora en fauna. Dat het echter veel meer dan dat alleen is blijkt wel uit de voorgeschiedenis. De oorsprong van Frederiksoord ligt in een ver verleden. Zo'n 114 jaar geleden werd de stichting 'Land van Weldadigheid' opgericht door enkele notabelen. Doel van deze stichting was de verheffing uit de armoede waarin de mensen in Zuid Drenthe zich toen bevonden. Hiervoor werd een kolonie gesticht, waar behalve arbeid en huisvesting ook onderwijs de mens vooruit moest helpen. De AOC te Frederiksoord, het Terra College, is daarvan tot op de dag van vandaag de exponent. Even oud als 'Land van Weldadigheid'.

Toekomst verzekerd

In het project, mede mogelijk gemaakt door een subsidie van de EU, de provincie en de gemeente en waar tijdens mijn bezoek in maart de verschillende bouwactiviteiten de rommelige getuigen zijn van de laatste loodjes, leeft de historie van de voormalige kolonie voort. Het project, een veelomvattend geheel, is gestart in het kader van de plattelandsontwikkeling, waarbij we moeten denken aan woon-, werk- en leefomgeving. De toekomst van de school wordt mede door dit park veilig gesteld. Voor wat betreft bezoekers richt men zich in eerste instantie op de recreanten uit de wijde omgeving, maar tegelijkertijd op mensen van overal vandaan. Na de nodige landelijke bekendheid zal dat zeker lukken. De school en het

project kunnen als elkaar bestuivende factoren beschouwd worden.

Kruisbestuiving

'De school moet zich, wil ze kunnen blijven bestaan, hoe dan ook onderscheiden van vergelijkbare opleidingen. We denken dit onder ander te bereiken door de speciale benadering, onze leerlingen worden biologisch opgeleid', aldus Edward Lehmann. 'De goede naam die wij al heel lang hebben helpt daar natuurlijk bij. Bedenk wel dat voor veel van onze leerlingen geldt, dat zij per dag anderhalf uur heen en weer terug met de bus moeten reizen. Vaak bevinden zich dichterbij huis ook opleidingen tot hovenier. Ze hebben er dus wel iets voor over om bij ons hun opleiding te volgen'.

132 Over de relatie school en themapark: 'Wat hier gebeurt is een mes dat een twee kanten snijdt. Voor onze school betekent het project een financiële injectie, andersom zijn onze leerlingen en leerkrachten actief binnen verschillende onderdelen van het project.' Behalve de mensen van 'Frederiksoord' zelf zijn er meer participanten. Zoals bij het thema van dit jaar de vlinderstichting en de VBBN, bijvoorbeeld. Maar ook andere verenigingen zijn betrokken bij 'Frederiksoord'.

Begrippen

'Land van Weldadigheid' kent een breed scala aan activiteiten. Allemaal vallen zij onder de noemer 'informatie, educatie en recreatie'. Over de wijze waarop dit verwezenlijkt zal worden vertelt Edward Lehmann: 'De verschillende tuinen, met allemaal een eigen thema, waren altijd al toegankelijk voor publiek. Leerlingen en bezoekers lopen hier regelmatig door elkaar. Daarnaast organiseren wij verschillende cursussen, zowel voor mensen uit het vak als voor de liefhebber. Er worden lezingen over uiteenlopende onderwerpen gehouden, die zich in een grote belangstelling mogen verheugen. Bovendien verzorgen wij rondleidingen, voor groepen zowel als voor individuele bezoekers. Wanneer straks het project voltooid is en alle nieuwbouw is ingericht dan hebben we nog meer mogelijkheden. Ik zal je daar straks het één en ander van laten zien'.

Thema en museum

En dan nu ook nog de bijen. Daar was dit verhaal immers voor bedoeld. Vanaf 1 mei zal er in een daarvoor bestemde ruimte op verschillende manieren aandacht aan de bijenteelt worden besteed. Voor de VBBN betekent de medewerking aan het jaarthema een grote inzet van menskracht en gebruik van veel

materiaal. Ook regionale imkers zijn daarbij betrokken, zoals onder andere voorzitter Joop Bloemendaal uit Fredriksoord. Wanneer straks een groot aantal bezoekers langs de expositie zal trekken, dan zal daarin de beloning voor al dat werk liggen.

Het bijenmuseum, open vanaf eind mei, wordt ingericht in één van de nu leegstaande woningen op het immens grote geheel van 'Land van Weldadigheid'. Het museum ligt op het terrein waar nu reeds de 'Koloniehof' is gevestigd. Hier wordt vooral over de geschiedenis en de cultuur van de voormalige kolonie en stichting verteld. Over de totstandkoming van het bijenmuseum vertelt Edward Lehmann: 'Wij waren maar wat blij met het aanbod van Apiculturama, de stichting die de nalatenschap van Atse Dijkstra beheert (zie ook Bijen 5/12: 344-345 (1996)). Vorig jaar benaderden zij ons met de vraag of bij ons hun collectie bijenteeltmaterialen in een museum kan worden ondergebracht. Met name Baldi Dekker gaat hieraan vorm geven'.

Nieuwbouw

In een vogelvlucht van driekwartier, word ik door mijn gastheer rondgeleid over een 'Land van Weldadigheid' dat vele malen groter is dan ik verwachtte. Achteraf laat het een gevoel achter een park te hebben bezocht dat een kruising lijkt tussen zoiets als de vroegere Flevohof en een openluchtmuseum. In de nieuwbouw waar nog volop inrichtingswerkzaamheden worden uitgevoerd komen straks het 'Inforium' dat als informatiecentrum dienst gaat doen met onder andere een mediatheek voor tuin- en landschapsarchitectuur. Er komen hier ook verschillende groepsruimten voor lezingen en dergelijke. Tevens een restaurant en een verkoopgedeelte. Ook komt er een geschikte ruimte voor de inrichting van grote beurzen.

Tuinen

In het kort enkele bijzonderheden over het tuinengedeelte tot slot. In de fruihof kan men kennis maken met een fraaie collectie hoogstamrassen. Diverse oude rassen fruitbomen zijn hier bijeengebracht door de Noordelijke Pomologische Vereniging. De 'Ideeëntuin' omvat voorbeeldtuinen die aangeven hoe aangepast kan worden getuinierd. Ouderen en mensen met een handicap kunnen hier interessante ideeën opdoen. De 'G.A. van Swietentuinen' is de inmiddels 114 jaar oude schooltuin, ook geschikt gemaakt om bezoekers te kunnen ontvangen.

Een vervolg

De ruimte die mij hier ter beschikking staat is te kort

P. Koppes 50 jaar lid van de LLTB

Th. van der Aa

Op 3 april is de 85-jarige Heer P. Koppes uit Wellerlooi (Gem. Bergen) gehuldigd met zijn 50-jarige lidmaatschap van de Imkersbond van de LLTB.

Het begon toen Piet 17 jaar was en samen met zijn vader een bijenstal met acht bijenvolken had. Toen hij in 1948 trouwde hing er in die week ook een zwerm in de tuin van zijn huis. Dit was het begin als zelfstandig imker.

Piet Koppes heeft in de vijftig jaar die volgde de ontwikkeling in de imkerij op de voet gevolgd. Toch heeft hij nog steeds enkele volken in zijn eigengevlochten korven gehuisvest. Hij was en is nog steeds een actief korfvlechter en op braderieën in de omgeving aanwezig.

Ook heeft hij zich verdienstelijk gemaakt in de vereniging en was voorzitter, penningmeester en secretaris tegelijkertijd in de periode 1952 t/m 1982 van de plaatselijke imkersbond die nu nog 20 leden telt. Piet, die nog een zeer helder geheugen heeft, kan veel vertellen over het wel en wee van het bijenhouden en staat iedereen welwillend te woord die vragen of problemen heeft met betrekking tot bijen.

Als imker heeft hij ook altijd veel interesse getoond voor de flora in zijn omgeving. Elk jaar oogst hij honing, zelfs de heidehoning ontbreekt bij hem niet.

vervolg van pagina 131 'Bijentuin'

om een volledige beschrijving van 'Frederiksoord, Land van Weldadigheid' te geven. U moet er zelf maar eens gaan kijken. Wat betreft de twee bijenaspecten in dit 'Land van Weldadigheid' hoop ik in een later stadium, wanneer dat allemaal zijn beslag heeft gekregen, nog eens terug te komen. Voor activiteiten betreffende de bijenteelt verwijs ik u naar onze imkersagenda. Voor het overige programma kunt u contact opnemen met Themapark 'Frederiksoord, Land van Weldadigheid', Majoor van Swietenlaan 1a, Frederiksoord. Telefoon 0521-382631.

Bij een bezoek aan dit park biedt men de lezers van Bijen op vertoon van het bewijs van lidmaatschap van uw imkersorganisatie een korting op de toegangsprijs van f2,50 aan.

Tot groot verdriet brandde zijn bijenstal door de actie van een pyroomaan eind '97 grotendeels af.

Met hernieuwde energie bouwde hij inmiddels een nieuwe bijenstal voor circa 20 volken.

'Het zit in me' zegt hij, ik kan niet zonder bijen.

Wij zijn dank verschuldigd voor alles wat hij voor de imkerij en vooral voor de vereniging gedaan heeft en wensen hem een rustige bijenlevensavond toe.

Verder hopen wij dat hij nog lang actief lid van onze vereniging mag blijven.

Dhr. P. Koppes ontvangt het gouden bondsinsigne uit handen van de voorzitter en hoofdbestuurlid Th. van der Aa.

Jubileumonderscheidingen VBBN

Dick Vunderink

Het Hoofdbestuur van de VBBN heeft aan de groepsbesturen voorgesteld om ter gelegenheid van het jubileum enkele personen die bijzondere waarde hebben gehad voor de VBBN, een aparte onderscheiding te geven.

V.l.n.r.: Jan Trip, Jaap Kerkvliet, Joop Beetsma, Jan Charpentier. Foto: Marleen Boerjan

De groepsbesturen kregen de gelegenheid daarvoor ook kandidaten te noemen. Het moest gaan om mensen die niet om bestuurlijke redenen een onderscheiding konden krijgen, want daarvoor bestaan andere mogelijkheden. Ook moesten zij tenminste een regionale uitstraling hebben en vernieuwend werk hebben verricht.

De kandidaten

Uit de kandidaten moest een keuze worden gemaakt en dat was moeilijk als het ging om mensen die het toch wel verdienden eens in het zonnetje te worden gezet maar niet voldeden aan alle criteria, of om kandidaten die bijna even uniek waren.

Wij citeren nu uit de toespraak van de voorzitter bij de uitreiking van de onderscheidingen.

Bij een prijs aan een groep krijg je de vraag: Bij wie

moet die onderscheiding een plaats krijgen? Ook daarvoor hebben we een oplossing gevonden: wij geven hem aan één lid van de groep die daarin een aparte plaats inneemt.

Bram de Smidt

De eerste onderscheiding reiken wij uit aan de heer Bram de Smidt en in hem aan de groep mensen die in het verleden en nu deel uitmaakten en uitmaken van de Stichting Station voor Carnicateelt, bijgenaamd Schier. Het HB is van oordeel dat deze Stichting grote betekenis heeft gehad in de ontwikkeling van de bijenhouderij. Zowel in de verbetering van de kwaliteit van bijenstanden als in de kwaliteit van imkers. Want of je nu koninginnen laat bevruchten op Schier of bevruchte koninginnen afneemt, het vereist meer vakmanschap dan het eenvoudig imkeren met een kunstzwerm. Om onze waardering voor dit werk uit te drukken ontvangt deze groep de jubileumonderscheiding en wij geven hem aan de heer Bram de Smidt die sinds 1981 deel uitmaakt van deze groep en een groot deel van het werk verricht. Maar wij noemen ook de namen uit het verleden: de heren Geskes, Millington Ward, Velthuis en Bijnen, en uit het heden Jan Charpentier, Marie José Duchateau, Wim van der Hurk en Jan Jansen. Helaas is Bram de Smidt niet in staat om vandaag hier te zijn en daarom wil ik de prijs uitreiken aan de voorzitter met het verzoek die door te geven aan Bram de Smidt. Dat geeft mij ook de gelegenheid even apart stil te staan bij Jan Charpentier. Weliswaar is hij nog maar kort voorzitter van Schier al werkt hij er al langer aan mee, maar zijn verdiensten op het gebied van koninginnenteelt op ander gebied mogen er ook zijn en dan denken wij speciaal aan de promotie van het Vlaamse Overlapproject dat bij ons het Doppenproject gaat heten.

VOOR VERKOOP AAN HUIS OF OP BIJENMARKT:

1e kwaliteit bijenproducten in bulk of afgevuld, met of zonder etiket

- Spaanse pollen: korrels, tabletten en capsules.
- Koninginnegelei: vers (in honing) en capsules.
- Propolis: tabletten, capsules, tinctuur en zalf.
- Diverse honingsoorten, kruidenwijn en honingbonbons.
- **Bel vrijblijvend voor onze prijslijst.**

Euro-Flor B.V. • Uitgeest • Tel. 0251-314283 • Fax 0251-315991

Joop Beetsma

De tweede onderscheiding is bestemd voor de heer Joop Beetsma en in hem de Redactie van Bijen en de Redactie van het Groentje. Wij zijn van mening dat de voorlichting die al zo lang via ons bijenblad is gegeven van grote waarde is geweest en blijft voor ons imkers en de ontwikkeling van de bijenhouderij. Wij moeten ook hun trouw vermelden waardoor wij elke maand opnieuw veel lezenswaardigs krijgen toegesonden. Natuurlijk is niet alles van ieders gading, maar probeer eens elke maand een bescheiden rubriek te vullen zoals ik dat probeer en je waardering voor hen die een heel blad organiseren, neemt elke maand toe.

Met deze jubileumonderscheiding drukken wij onze grote waardering uit voor allen - redactieleden en vaste medewerkers uit heden en verleden - die zich maandelijks hebben ingezet voor het maandblad. Ik noem de namen van de huidige redactie: Joop Beetsma, Marleen Boerjan, Ab Kuypers, Rob Molenaar en Martin Schijns en de vaste medewerkers Mari van Iersel, Nienke de Jong, Peter Liefbroer, Arjen Neve en Ko Zoet. En ik betrek daarbij hun vele voorgangers. Wij geven de onderscheiding aan Joop Beetsma, de hoofdredacteur, maar ook om daarmee uit te drukken dat wij hem ook op andere gebieden nog veel dank verschuldigd zijn voor allerlei ander werk in de vorm van voorlichting, de Imkers Encyclopedie, de zorg voor de Bibliotheek, de schakeling tussen Universiteit en de Bijenhouderij, het geven van advies en het verbeteren van vele teksten. Ik kan het misschien het best zo zeggen: omdat je op Joop Beetsma nooit tevergeefs een beroep doet.

Jaap Kerkvliet

Als derde noem ik een buitenstaander, niet eens lid van de VBBN maar ook weer zo iemand die ongestructureerd en buiten alle structuren altijd klaar staat met raad en daad. Ik noem Jaap Kerkvliet van de Keuringsdienst van Waren die meer weet van honing en de daarbij horende wetten en regels dan een van ons en als zodanig bekend in binnen- en buitenland. Hij heeft veel cursussen voor honingkeurmeesters gegeven en dank zij zijn werk is het bewustzijn over de kwaliteit van honing bij veel imkers aanzienlijk verbeterd. Voor ons is minstens zo belangrijk dat hij steeds beschikbaar is voor elke vraag om advies of onderzoek bij zaken die voor

ons minder vertrouwd zijn. En speciaal nu de wetten die de kwaliteit van producten en het belang van consumenten bewaken, uitgevoerd worden, is dat voor ons heel belangrijk. Wij hebben de voordracht van de Commissie Honing graag overgenomen en wij drukken onze waardering dan ook uit met deze onderscheiding.

Jan Trip

Tenslotte de vierde en dat moest een echte imker zijn. En dat was moeilijk kiezen tussen u en mij. Maar wij vallen af want wij zijn bestuurlijk bezig. Wij hebben de keuze laten vallen op een man die het altijd vertikt heeft om bestuurlijk werk te doen en die misschien wel voor het eerst op de Algemene Vergadering is. Ik noem Jan Trip en wij zijn van oordeel dat hij terecht is voorgedragen door de groep Utrecht om zijn inspirerend werk op het gebied van koninginnenteelt. Velen heeft hij ingewijd met lezingen, met cursussen, met praktijkinstructie op zijn stal. Als ik hem ontmoette was ik onder de indruk van zijn brede bekendheid met research en ontwikkelingen in het buitenland. Wat hij daarin belangrijk vond, paste hij toe en ontwikkelde daarvoor desnoods eigen systemen of technieken. Een man met een kritische blik maar een blik gericht op ontwikkeling.

Wij drukken daarom ook onze waardering ook uit voor zijn hygiënische manier van imkeren. Zijn stal is een lust voor het oog en zijn afkeer van gif voor de bestrijding van ziekten in de kast heeft ook een voorbeeldfunctie gehad op velen. Hij voldoet dus aan het criterium 'niet bestuurlijk' en 'vernieuwend'.

Onderscheiding in brons

Tot verrassing van de voorzitter nam Frans Janssen als vice-voorzitter het woord en deelde mee dat ook aan de voorzitter een onderscheiding werd toegekend voor zijn inzet ten behoeve van de viering van het jubileum. Een lastige vraag was: wat voor onderscheiding? Dat werd voor ons opgelost door Baldi Dekker één van onze kunstzinnige imkers. Ik vraag hem nu om de onderscheiding te onthullen en toe te lichten.

Baldi Dekker toonde de onderscheiding, een stuk raat in brons, met open en gesloten broed, enkele uitlopende bijtjes en een moercel. Zijn ontwerp oogste alom waardering, en met name bij de leden die deze jubileumonderscheiding in ontvangst mochten nemen.

Foto: Dick Vunderink

Gewoon duizendblad (*Achilléa millefólium* L.)

Een echte naam

In de dierenwereld hebben we een duizendpoot en een miljoenpoot. Eigenlijk overdreven namen want het echte aantal poten is veel kleiner dan de naam suggereert. Duizendblad is een naam die recht doet aan het voorkomen van de plant, want als we de bladslippen van de bladen als blaadjes beschouwen, zitten er vele duizenden aan een plant.

Lijkt op een schermbloem

Zo op het eerste gezicht zou je de plant met haar vele bloemen in een scherm staande, rangschikken onder de familie van de schermbloemen. Maar wat we voor 'bloemen' aanzagen zijn in werkelijkheid bloemhoofdjes, ieder met een aantal kleine bloemen. We hebben hier te maken met een lid van de composietenfamilie (*Compositae*), en wel van het geslacht duizendblad (*Achilléa* L.), dat ongeveer 100 soorten omvat. Ze komen voor in het gematigd deel van het noordelijk halfrond. De meeste soorten zijn te vinden in het oostelijk deel van het Middellandse-Zeegebied en Voor-Azië. In ons land zijn twee soorten van het geslacht inheems: het gewoon duizendblad (*Achilléa millefólium* L.) en de wilde bertram (*Achilléa ptármica* L.).

Kan goed tegen droogte

Gewoon duizendblad is hier erg algemeen en we vinden de plant, meer groepsgewijs dan alleenstaand, in graslanden, op bermen en vooral op verstoorde en woeste gronden. Een diep en uitgebreid wortelgestel maakt dat de plant kan overleven op zeer droge plaatsen. De plant is niet kieskeurig wat de grondsoort betreft, maar op droge arme gronden is zij wel kleiner en zitten er minder bladen en bloemen aan.

Eerst wordt er een bladrozet gevormd en later volgen taaie bebladerde bloeistengels. De bladen van het rozet en die onder aan de stengels zijn gesteeld.

Boven aan de plant zijn ze stengelomvattend. Ze hebben een lancetvorm en zijn veerdelig gedeeld in een groot aantal bladslippen. Op hun beurt zijn de slippen ook weer veerdelig. De gehele plant is zacht bebaard. De bloeistengels vertakken zich bovenaan en aan het eind van de vertakkingen staan de tuilvormige bloeiwijzen. De bloemhoofdjes staan in groepen bijelkaar in kleine schermen. Ze hebben maar weinig bloemen, vijf lintbloemen langs de rand en 10-15 buisbloemen in het midden. De randbloemen zijn vrouwelijk, de

andere tweeslachtig. De bloemkroon van de randbloemen is wit, soms roze of purperachtig van kleur.

Insektenbezoek

Gewoon duizendblad is een voedselplant van een zeer groot aantal insektensoorten. Een deel daarvan komt naar de plant om daarop eieren te leggen. De larven en rupsen zijn naar gelang de soort speciaal geïnteresseerd in bepaalde delen van de plant.

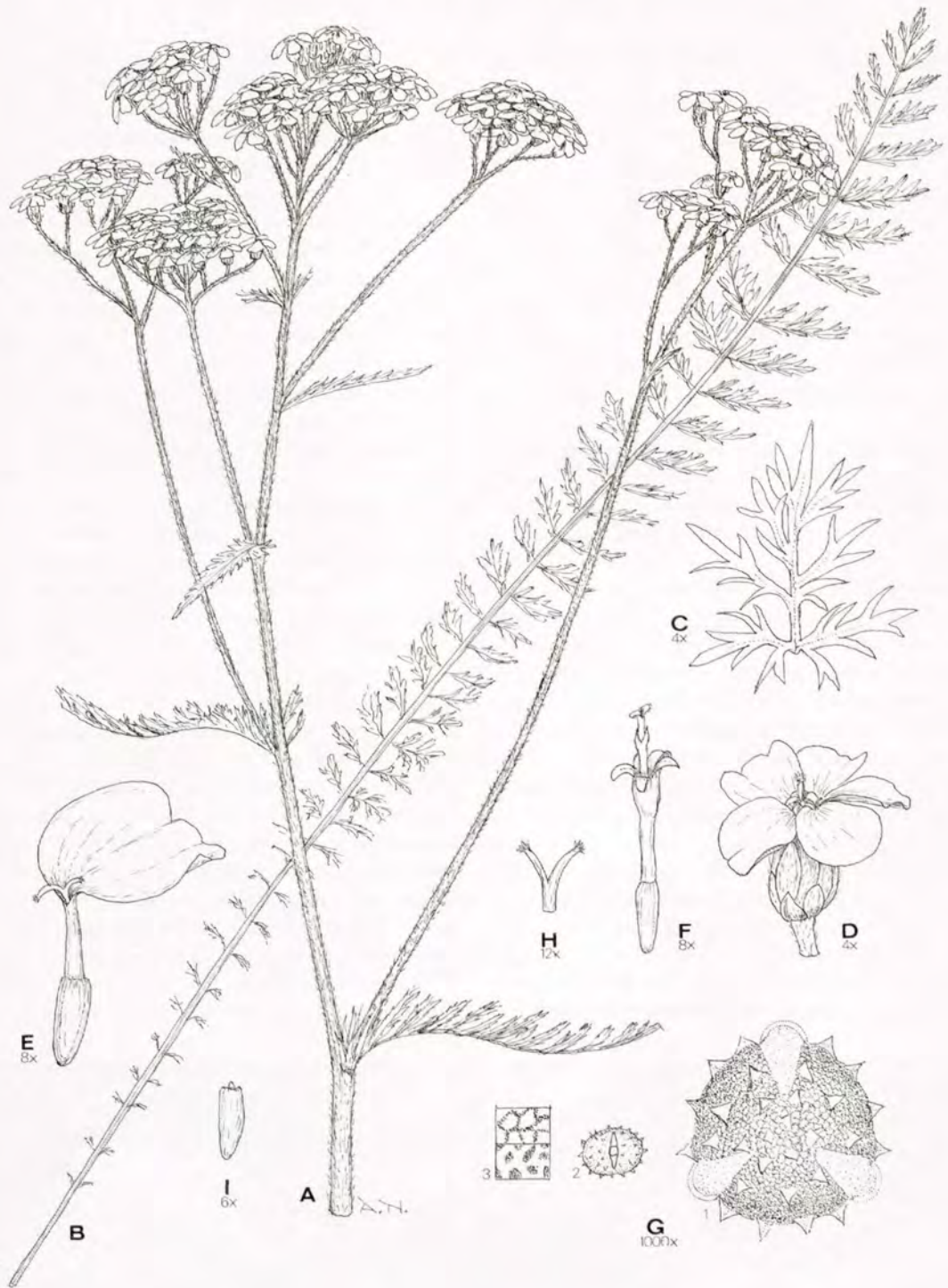
Voor het vormen van zaad is kruisbestuiving nodig waarvoor de plant aangewezen is op insektenbezoek. Aangezien de buisbloemen klein zijn en de nectar die op het vruchtbeginsel vrijkomt, gemakkelijk bereikbaar is, komen er veel insekten op af met een korte tong. Behalve kevers, vliegen, solitaire bijen en vlinders treffen we zo nu en dan ook honingbijen op de bloemen aan. Als ze stuifmeel verzamelen, vallen ze meteen op door de helder oranje gekleurde stuifmeelklompjes. Voor de insekten, die de bloemen bezoeken, is het van groot belang dat de bloemen in groepjes bij elkaar staan; ze vallen daardoor beter op bij de oriëntatie. De bloemkroon van de randbloemen kaatsen geen ultraviolet terug. Voor ons oog zijn ze wit voor het bijenoog 'bijenblauwgroen'.

Geneeskrachtig

Gewoon duizendblad bevat geneeskrachtige stoffen. Delen van de plant, zoals bloemen en bladeren, worden veelvuldig gebruikt in de volksgeneeskunst. De wetenschappelijke geslachtsnaam *Achilléa* houdt daar ook verband mee. Het is de latinisering van de oude Griekse plantennaam '*achilleios*', een onbekende plant, die volgens een oude sage genoemd is naar de held Achilles, die de plant als wondhelend middel gebruikte.

Vermeerdering

Behalve door zaad vermeerdert de plant zich ook vegetatief door het vormen van uitlopers. Over het algemeen wordt er maar weinig zaad gevormd, veelal een gevolg van vraat. De vrucht is een nootje waaraan de pappus ontbreekt. Verspreiding geschiedt door de wind en door dieren die van de planten eten. Na rijping heeft het zaad nog een poosje rust nodig voordat het tot kieming kan komen. Zaden die in de herfst zijn gezaaid ontkiemen meestal in april/mei van het volgende jaar.

Gewoon duizendblad (*Achillea millefolium* L.)

A deel van plant met bloeiwijze; B blad onder aan de plant; C bladslip; D bloemhoofdje; E randbloem; F middenbloem; G stuifmeelkorrel: 1 polair, 2 equatoriaal, 3 korreloppervlak; H stempels; I nootje.

Concurrentie tussen honingbijen en andere bloembezoekende insecten

Honingbijen en andere bloembezoekende insecten zijn voor hun levensonderhoud afhankelijk van nectar en stuifmeel dat door bloemen wordt geproduceerd. Door de afname van de hoeveelheid en de diversiteit van de voedselbronnen kan de voedselconcurrentie tussen de door de mens gehouden honingbijen en andere van nature voorkomende insecten zijn toegenomen.

138 Een brede werkgroep met vertegenwoordigers uit onderzoek, overheid, beheerders van natuurgebieden zoals Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer, en de Bedrijfsraad voor de bijenhouderij heeft de bestaande literatuur bestudeerd.

De werkgroep heeft een rapport uitgebracht dat aan natuurbeherende instanties en ook aan de verschillende bijenhoudersverenigingen is aangeboden.

Hieronder de belangrijkste conclusies uit het rapport. Over de mogelijke concurrentie tussen honingbijen en andere bloembezoekers is wereldwijd onderzoek verricht. De conclusies van onderzoek uit andere gebieden dan Europa kunnen voor de Nederlandse omstandigheden niet zonder meer worden overgenomen. De honingbij is inheems in Europa en Afrika. Op de overige continenten is de honingbij door de mens geïntroduceerd. Voor de Nederlandse omstandigheden zijn vooral enkele Duitse studies van belang. Deze onderzoeksresultaten geven geen eenduidig antwoord op de vraag of concurrentie tussen honingbijen en andere insecten een negatief effect heeft op voorkomen

en talrijkheid van wilde insecten.

Er zijn aanwijzingen dat er bij het verzamelen van stuifmeel in bepaalde situaties weinig overlap optreedt tussen de honingbijen en de solitaire bijen maar dit is afhankelijk van de lokale situatie met andere woorden hoeveel keuze er is. Er treedt dus in een aantal situaties overlap in voedselplantkeuze tussen honingbijen en andere bijen op. Tot nu toe is slechts bij enkele bijensoorten onderzoek verricht naar de mogelijke negatieve effecten van voedselconcurrentie. Naar de mogelijke effecten van confrontatie (hinder, vermijden) is helemaal geen onderzoek gedaan. Daarom geeft de werkgroep een aantal aanbevelingen voor verder gedegen onderzoek.

In natuurterreinen waar zeldzame bijen voorkomen is het wenselijk om, in overleg met de belanghebbenden, terughoudend om te gaan met het plaatsen van honingbijen. Bij massaal bloeiende gewassen zoals grienden, heide en zeeaster worden maximaal vier bijenvolken per ha aanbevolen. In natuurterreinen zonder massaal bloeiende gewassen is maximaal twee à drie bijenvolken per honderd ha een bruikbare norm.

Overlast van bijen

Bij het houden van bijen in de bebouwde kom is de kans op overlast voor de omgeving niet denkbeeldig. Laag af- en aanvliegen van bijen kan in de directe omgeving van een bijenstand de kans op bijensteken sterk vergroten. Bij het houden van bijen in de bebouwde kom dient een imker maatregelen te nemen om deze overlast te voorkomen.

In de standaard adviezen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) voor Algemene Politie Verordeningen (APV) zijn ook regels opgesteld over het houden van bijen in de bebouwde kom.

Appelbloesem. Foto M. Boerjan

In de meeste gemeenten is deze APV van kracht, soms zijn er andere plaatselijke regels. Bij het houden van bijen in de bebouwde kom moet men dus zeker voldoen aan deze voorwaarden om overlast door bijen te voorkomen. Globaal komt het er op neer dat het houden van bijen in de bebouwde kom alleen is toegestaan als de bijen minimaal op een afstand van 30 m staan van bebouwingen waar regelmatig mensen aanwezig zijn. Indien rond de bijenvolken een gesloten afscheiding is aangebracht van twee meter hoog is het niet nodig om aan deze norm te voldoen. Bijenvolken niet behandelen als mensen in de directe omgeving aanwezig zijn, voorkom bijenzwermen en zorg voor een goede drinkgelegenheid. Neem de tijd om mensen uit de omgeving iets te vertellen over het nut en het gedrag van de bijen. Dit kan veel onnodige angst wegnemen, en de verstandhouding sterk verbeteren.

Diergeneesmiddelenwet

Geneesmiddelen die in de bijenhouderij tegen bijenziekten- of parasieten worden gebruikt vallen thans niet meer onder de bestrijdingsmiddelenwet maar onder de diergeneesmiddelenwet. In Nederland zijn Apistan en Apitol de enige wettelijk toegelaten middelen voor de bestrijding van de varroamijt. Voor de bijenziekten zijn er geen geneesmiddelen toegelaten.

Als andere middelen dan Apistan en Apitol worden gebruikt voor de bestrijding van varroa of bijenziekten is de betreffende bijenhouder strafbaar.

Uit het Rapport bestrijding Amerikaans vuilbroed

Wettelijke basis van de bestrijding

In Nederland, de Europese Unie en daarbuiten wordt aan het weren en bestrijden van bijenziekten aandacht besteed en zijn wettelijke regelingen van kracht. Voor de Nederlandse bijenhouders zijn bij de bestrijding van Amerikaans vuilbroed de volgende wetten en/of EU Richtlijnen van belang:

De Gezondheids en Welzijnswet voor Dieren

Op grond van deze wet wordt Amerikaans vuilbroed bestreden. In deze wet is onder andere de meldingsplicht geregeld en de verschillende maatregelen die genomen kunnen worden. De verantwoordelijke autoriteiten zijn de directeuren van de regionale kringen in de functie van inspecteur districtshoofd van de RVV (Rijksdienst voor Vee en Vlees).

De EU Richtlijnen 92/65 en 92/118

In deze richtlijnen is geregeld waaraan bijen en producten moeten voldoen bij het grensoverschrijdend verkeer in de Europese Unie en welke gezondheidsverklaring hierbij aanwezig dient te zijn. Op grond van deze richtlijn is het melden van Amerikaans Vuilbroed verplicht gesteld.

De EU Richtlijn 90/425

Hierin is de garantieverstrekking en vrijwaring geregeld. Nederland heeft de verplichting er op toe te zien dat de garanties uit 92/65 en 92/118 verstrekt worden.

De Regeling handel in levende dieren en levende producten 1994

De verplichtingen uit de richtlijnen zijn hierin verwerkt tot nationale wetgeving. In deze regeling is opgenomen dat het verboden is bijen in en uit te voeren zonder over een gezondheidscertificaat te beschikken, afgegeven door een bevoegde autoriteit.

Wil de Nederlandse autoriteit de gevraagde garanties blijven verstrekken dan betekent dit dat de bestrijding moet worden gehandhaafd.

Imkersbedrijf 'De Werkbij'
houdt op zaterdag 20 juni 1998 wederom

OPENDAG

van 10.00 uur tot 17.00 uur

GRATIS TOEGANG

Wat kunt u, onder het genot van een kop koffie en een plak overheerlijke honingkoek, allemaal zien?

- Bijenstal, met o.a. een spiegelkorf
- Bijenwasmelten
- Kunstraat gieten
- Bijenwaskaarsen gieten
- Observatie-bijenkast
- Honing slingeren en afvullen
- Korfvluchten, enz.

Er zal enige malen een lezing worden gehouden over propolis.
Diverse stands zijn aanwezig: waaronder de bijenverenigingen VBBN en ANI, verkoop van honing- en imkersartikelen (met diverse speciale aanbiedingen!) en de kinderen kunnen zelf bijenwaskaarsen rollen.

IMKERSBEDRIJF
De Werkbij
C. van Holland Nrd. Meentsteeg 18 3911 SE Rhenen tel. 0317 61 29 42

Zwermtijd? Even voorbereiden

Mei, maand van het nieuwe leven. Bezongen en aan elkaar gedicht van de eerste tot de laatste dag. De maand van lange dagen en korte nachten, van vlinders in de buik en buiten, van bloesem en bloemen en de bij als postiljon d'amour. Voor imkers echter nog geen honeymoon, eerst zweten onder de kap en zoeken naar schraapbeitel of moertje. Wikken en wegen over het bijplaatsen van een honingkamer, vroegtijdige koninginnenteelt, kunstraat wel/niet, veel/weinig, varroa wegvangen met darrenraat, volken reisvaardig maken, extra broedruimte geven, afspraak maken voor plaats van volken bij het fruit of in de kassen, met de bijen op reis voor dag en dauw waarbij altijd iets onverwachts gebeurt. In een later stadium jentenen, doppen breken en nogmaals doppen breken, hij hoort ze tuten en kwaken terwijl er geen eend in de buurt is, hij gaat snelgroven of separeren waarbij valt te denken aan bruut geweld en uiteindelijk afleggers maken, slingeren, potten bestellen, zorgen voor etiketten die voldoen aan de wettelijke voorschriften, moertjes invoeren, alert reageren op de weers-ontwikkeling.... Is dat niet een 'honey van een hobby'? Zeg nu nog maar eens dat bijenhouden niet avontuurlijk en dynamisch is. Zegt het voort, kom er bij. En als dan alles voor elkaar is, er niets meer stuk kan gaan en je welgemoed naar de bijen gaat hangt daar een zwerm aan een tak te wiegen in het zonlicht en heeft een ander volk een baard waar je 'U' tegen zegt. Maar daar komen nieuwelingen vanzelf wel achter, dat alles blijft onder ons. In het eeuwige schaakspel dat we met onze bijen spelen doen we meesterzetten, oh zeker, maar de laatste zet is voor de bijen. En laat dat maar zo blijven.

Strategieën

Toch blijven we strategieën uitstippelen en voor de 'zoekenden' onder ons waren er in Bijen van de afgelopen jaargang een aantal goede praktijkvoorbeelden te vinden. Geen drammerige verhalen van 'je moet dit en je moet dat' maar pure praktijk gericht op de plaatselijke omstandigheden. Voorbeelden van volken met tijdelijk een beperkte broedruimte (Bijen 6(3):77(1997)) tot supervolken die over vier broedbakken beschikken (Bijen 6(3):80(1997)). Ook het artikel 'Imkeren door het jaar heen' van imkercollega Kooijman (Bijen 6(2):53(1997)) was zeer de moeite waard. Ik kwam er nog een tegen in het blad van imkersvereniging Zuidlaren e.o.

Het verhaal van collega Klaas Koster

Het verhaal van een imker

'Ik ben pas rond mijn veertigste begonnen met imkeren, hoewel ik opgegroeid ben met bijen. Mijn vader had bijen op de boerderij in Hemrik. Op een gemengd bedrijf was altijd werk, de bijen moesten op zondag. Helaas hielden ze zich niet aan dit schema, zeker in de zwermtijd niet. Van kinds af aan heb ik meegeholpen de boel op te vangen. Ook kunstraat halen voor twee gulden per kilo bij de oude Van Dam, de grootvader van Hendrik die nu de zaak drijft. Ook op zondag kon je toen terecht. Jubbega is vlak bij Hemrik. Hoewel ik met bijen was opgegroeid ben ik wel naar de cursus in Assen geweest. Eerst de beginnerscursus van Lubbers en daarna de gevorderden van Geskes. Ik had 8-10 volken. In het voorjaar eerst naar de wilg in de Weerribben, meestal haalden ze een half bakje honing, niet verzegeld. Dat ging dus door naar het koolzaad. Vorig jaar (1997) heb ik voor het eerst kunnen slingeren van de wilg. Voordat de volken naar het koolzaad in Usquert gingen werd er verenigd, tenzij een volk goed genoeg was ontwikkeld. Dan nog zwaarder maken is zinloos, de koningin legt er niet meer eitjes om. Na zes weken zijn al die extra bijen dood en niet vervangen. Als de te verenigen volken gelijkwaardig zijn zet ik ze op elkaar met een krant ertussen of ik hang ze om en om. Is er een zwakker volk bij dan wordt de koningin eerst verwijderd. In de zomer zet ik beide kasten 10 minuten open. De eigen geur is er dan af en ze kunnen worden verenigd zonder krant. Op het koolzaad iedere week inspecteren, twee keer doppen breken en de derde keer kunstzwermen maken. Als ik een nieuwe koningin moet invoeren dan doe ik die in een krulspeld en vouw een stukje krant om het open einde, dat ik met een elastiekje vast zet en leg de krulspelden dan zo onder het dekkleedje. Dat geklieder met voederdeeg hoeft voor mij niet. De volken staan op twee broedkamers en een honingkamer. Zodra die vol raakt plaats ik er een nieuwe bovenop en de week erop haal ik de bak met verzegelde honing eraf. Normaal had ik twee honingkamers van 25 pond per kast. De laatste jaren lukt dat niet meer. De nieuwe rassen koolzaad zijn misschien wel goed voor de boer, maar niet voor de bijen. In de zomer gingen de bijen naar de dopheide bij Heerde, later naar Ruinen. Dat kan prachtige honing geven. Die honing is goed te slingeren en blijft wel drie jaar

mooi vloeibaar. De kasten heb ik zelf gemaakt. Vuren-hout aan de binnenkant, daarop een dikke laag schuim en aan de buitenkant ook weer hout. Dus eigenlijk extra geïsoleerde Spaarkasten. Ze bevallen prima, de buitenste raten worden ook belegd en na de winter zijn er geen raten beschimmeld. Een nadeel is dat de kasten zwaar zijn, voor het verplaatsen haal ik de honingkamers eraf. Daarom heb ik ook geen Buckfast meer. Om te zorgen dat die niet zwermen moet je ze wel de ruimte geven, maar met mijn kasten vormen drie broedkamers met bodem en deksel een heel gewicht. Ik heb ook carnica's gehad van Schier, maar de laatste jaren is het verwaterd. We zijn na 40 jaar Ruinen weer teruggegaan naar Hemrik en hier in de buurt zitten nogal wat imkers met gewone bijen. De dracht hier bestaat eigenlijk alleen uit paardebloem. Wel plant ik overal waar mogelijk langs fietspaden en zo wilgen aan' (hulde).

Marshmallows

Om even terug te komen op het 'geklieder' met voederdeeg. Imkers in Amerika gebruiken het snoepgoed Marshmallows om de opening van invoerkooitjes af te sluiten. Lekker zoet, ook voor de imker en geen geklieder.

Vloeibare honing

Eerder sprak ik een imkercollega hier op het eiland en die vroeg zich af waarom haar honing niet wilde kristalliseren. Standplaats van de bijen was onder de duinrand met dopheide en hei en naar het zuiden de polder met witte klaver. In 1997 deed de dophei het prima en dat is wellicht de oorzaak dat haar honing niet wil kristalliseren.

Een zwerm komt thuis

Een zwerm zien afkomen doet misschien pijn maar is een prachtig gezicht. Een zwerm zien thuiskomen is een feest en dat beleefde ik vorig jaar. De voorgeschiedenis. Rond 20 april werden de volken op gelijke sterkte gebracht met een broedbak vol broed, rooster en lage honingkamer. Op 16 mei vlogen bij een zesramer, in de schaduw buiten de stal, tal van speurbijen in en uit. Als er dan toch een zwerm wil aanvliegen, dan heb ik die het liefst in de stal, op dat moment in de zon. Dus ook daar een zesramer met uitgebouwde raat neergezet. Al heel snel was een groot aantal speurbijen aanwezig dat gehaast in en uit het kastje liep, voor de nieuwe woning dansten en op de vliegplank met elkaar vochten. Bij mij sprong het licht op oranje. Bakkeleide speurbijen dus twee volken met zwermneiging (de imker rekende zich rijk, jawel).

Het was inmiddels laat in de middag, de vlucht nam af, einde eerste deel. De volgende ochtend vroeg weer present. Veel bijen bij de zesramer in de stal. Een aantal uitgebouwde raten vervangen door kunststraat en even de tuin in gewandeld. In de haagbeuk hingen twee niet al te grote zwempjes. Het idee van 'vreemde' zwermen begon te wankelen. Het vlieggedrag van de eigen volken, waarmee niets kon misgaan!!!, goed bekeken en jawel, volk rechts weinig activiteit. Inspectie, geen broed aanwezig wel een gesloten dop met rijpe koningin eenzaam op de raat en twee uitgelopen doppen. Bij het verenigen is het moertje verongelukt/afgestoken. Door zeer koud regenachtig weer van 7 tot 16 mei kwamen twee zwempjes met onbevuchte moer op de eerste mooie dag af en streken vlak naast elkaar neer op 15 meter van de stal. Om 13.30 trok de grootste in de zesramer in de stal en deze imker beleefde de dag van zijn leven. Over het kastje heen gebogen, bedekt met bijen, zag ik het zwempje de woning betrekken. Naschrift. Er was geen zwermneiging, er is op redcellen gezwerm. Je bent geneigd te zeggen 'niet van harte' gelet op de korte afstand tot het moedervolk.

Het weer in mei

Over de periode 1961-90 bedraagt het landelijk gemiddelde aantal uren zonneshijn 200, de hoeveelheid neerslag 52 mm en de maximum temperatuur voor het midden van het land 17,1 °C.

Mei-maanden

Jaar	Zon (uren)	Neerslag (mm)	Max.temp (°C)
1993	zonnig	normaal	warm (19.4)
1994	somber (159)	normaal	normaal
1995	zonnig (230)	normaal	vrij warm (18.2)
1996	zeer somber (147)	normaal	koud (15.0)
1997	normaal	nat (78)	normaal

Geraadpleegd

Jan Enne Dees, Even voorstellen...Klaas Koster. Bij-Proat Imkersvereniging Zuidlaren e.o. Nr. 64 oktober 1997

bijen

KORT BERICHT

Op dinsdag 26 mei zendt de NPS op Nederland 3 de jeugdserie 'Het Klokhuis' uit van 18:42-18:57 met als thema 'Honing'.

Fruit

Peter Liefbroer

In dit dagboek wordt de 'beginnerscursus' 1997 van het AOC Clusius College in Alkmaar gevolgd. Deze cursus heeft een al jarenlange traditie en wordt georganiseerd in samenwerking met VBBN-vereniging Noord Holland Midden. Cursisten komen uit heel Noord Holland boven het Noordzeekanaal en Amsterdam.

Appels en peren

Fruittbomen bloeien niet allemaal tegelijk. De bloeitijd is soort- en rasafhankelijk, maar in het algemeen bloeien *Prunus* (pruim en kers) het eerst, gevolgd door *Pyrus* (peren) en tenslotte *Malus* (appels). De meeste bijen zijn nodig voor de bestuiving van appels, ook de cursusbijen worden daarvoor ingezet. In 1997 was er in Noord-Holland nog nachtvorst in de vierde week van april. Zonder beregening zal de rijpe bloesem van fruit dan stukvriezen. Onze fruitteler ging de bloesem beregenen, waardoor de bloesem voor

bijen onbereikbaar wordt. Het geplande vertrek naar het fruit moest hierdoor iets worden uitgesteld van zaterdag 26 april naar dinsdag 29 april.

De daarop volgende dagen waren erg mooi en de fruitteler was erg content over de hoeveelheid bloesem en de kwaliteit van de volken. In het totaal had hij op 19 ha appels, 38 bijenvolken (7 van ons) geplaatst, dus volgens de norm twee volken per ha.

Bijenmarkt

Zaterdag 3 mei was er de, voor Noord-Holland boven het Noordzeekanaal, enige bijenmarkt in Middenbeemster. Dé gelegenheid voor de beginnende imker om in te kopen bij 'het Bijenhuis' of 'Van Dam'. Daar werd dan ook goed gebruik van gemaakt! Aan het einde van de ochtend nog even naar het fruit. Niet om in de volken te kijken, maar alleen wat vliegplankwaarnemingen doen en de appelbloesem bekijken. De fruitteler waarschuwde ons nog: 'Ze zijn wat stekelig, jullie bijen'. Wij natuurlijk toch, zonder kap,

142

Inspectie op het fruit in Middenbeemster. Foto: P. Liefbroer

de tuin in, naar de bijen toe. En toen de leraar het ook nog nodig vond om even in een kast te kijken (overigens met rook en kap), toen werden er inderdaad wat steken uitgedeeld. Gelukkig hadden de meesten toen snel hun gloednieuwe imkerjack aan, zodat alles nog met een sisser afliep. 'En wat zat die bovenbak al vol broed en nectar' was uiteindelijk het meest gehoorde commentaar.

Zwermtokens en koninginnenrooster

Een week later zijn we weer op het fruit. Nu gaan alle kasten open om de volken te controleren op zwerm-tokens. In alle kasten zijn nu darren en darrenbroed aanwezig. In een enkele kast worden al belegde moerdoppen gezien, deze worden weggehaald. Naast zwermverhinderend is het vandaag de bedoeling om een moerrooster te leggen tussen onderste en bovenste broedkamer. Over twee of drie weken gaan we slingeren en het is dan gemakkelijk om in de bovenste broedkamer geen of ten hoogste gesloten broed te hebben, zodat alle verzegelde honing geslingerd kan worden.

Moeren moeten dus opgezocht worden en onder het rooster worden geplaatst. De gemerkte moeren vier worden snel gevonden, maar in de inmiddels grote volken, is het niet eenvoudig om de ongemerkte moeren twee te vinden. In de laatste twee volken wordt één moer 'naar beneden geroekt': dekplank van de twee broedbakken afhalen, flink rook naar binnen blazen zodat de koningin naar de onderste broedbak loopt, moerrooster leggen tussen de twee broedbakken en de dekplank weer terugleggen. Van het andere volk worden alle ramen uit de bovenbak

afgeslagen in de onderbak. Het roken gaat eenvoudig en is, naar later zal blijken succesvol. Het afslaan in de onderbak is bij het weer op deze dag, koud en regenachtig, geen succes: de bijen passen niet in de onderbak en raken aan alle kanten naast de kast. Later zal blijken dat deze kast op deze zaterdag moerloos is geraakt. Jammer, volgende keer 'naar beneden roken' bij slecht weer!

Darrenbroed koppen

Boven het rooster moet nu al het darrenbroed gekopt worden. De darrenlarven en darrenpoppen kunnen dan door de werksters opgeruimd worden, zodat de darren niet in al te grote aantallen vast komen te zitten in het koninginnenrooster (darren boven het rooster kunnen niet door het rooster naar beneden!). Het is niet echt een leuk werkje, maar onvermijdelijk wanneer je nu met een rooster wilt werken. Bij de meeste volken zit er in de bovenbak al aardig honing naast veel broed. In de onderbak heeft de koningin nog behoorlijk ruimte om te leggen, maar het rooster zal zeker niet zwermvertragend werken, omdat het toch haar mogelijkheden beperkt om eitjes te leggen.

Korf

De korf, waarvan de raten bij de eerste voorjaarsinspectie tot de eerste spijlen waren weggesneden, is nu bijna tot de bodem uitgebouwd. Later in de week zet ik een broedkamer met raampjes en een dekplank met daarin een rond gat onder de korf: de koningin heeft dan weer ruimte om eitjes te leggen, zo voorkomen we het zwermen en wie weet lokken we de koningin uit de korf, in de kast.

Tweede Pinksterdag

Open dag 'Het ielgat' van 11.00 tot 15.00 uur

Programma

's Morgens: Overlarven van diverse Buckfastlijnen en een carnallijn.

's Middags: Openbare verkoping van diverse imkermaterialen en curiosa o.l.v. pander Jan Tissing en 'notaris' Jan Mansier.

- Verder diverse stands met o.a.: tweedehands boeken, bijenfilatelie, verkoop van drachtplanten, kunststraat en waskaarsen maken, demonstratie pollen-analyse enz.

- Gratis entree Bijenteeltmuseum: 'De Bankörf'

- Gratis koffie

Dit jaar bestaat 'Het ielgat' 10 jaar, dat vieren we met diverse aanbiedingen, o.a. Trim 'o' Bee voor f25,50

'3x3 bodem' efficiënt middel

Jan Charpentier

In ADIZ (Algemene Deutsche Imkerzeitung) van januari 1993 verscheen een artikel van de hand van R. Gerhard en Dr. G. Liebig over het onderbrengen van koninginnen in bevruchtungskastjes.

De basis van het hele verhaal is, dat koninginnenteelt een normaal onderdeel is van de moderne imkerij, een stelling die wij volledig onderschrijven. De geteelde koninginnen moeten in bevruchtungskastjes worden ondergebracht. Als deze kastjes voorzien zijn van ramen zoals ze op de stand worden gebruikt, biedt dit vele voordelen.

144

Vandaar dit bericht.

In het genoemde ADIZ-nummer wordt een normale broedkamer 'omgebouwd' tot vier twee-ramers. Voor onze situatie echter lijkt het beter te kiezen voor drie drie-ramers. De afgelopen jaren werden hiermee goede resultaten verkregen.

Van een gewone broedkamer (Spaarkast) kunnen drie bevruchtungskastjes worden gemaakt met behulp van de speciale 3x3-bodem. Deze bodem is voorzien van twee gegroefde latten, waarin uitneembare verticale schotten passen.

Wanneer die schotten zijn geplaatst ontstaan er als het ware drie aan elkaar gekoppelde drieramertjes. Elk van die drierams 'kastjes' heeft een eigen vlieggat, dat is aangebracht in de latten die de bodem vormen. (zie tekening). De vliegopeningen zijn in drie richtingen geplaatst zodat vervliegen van de moeren zoveel mogelijk wordt voorkomen. Door de twee schotten (of één ervan) weg te halen, ontstaat of een broedkamer met 10 ramen of een drie- plus een zesramer. In dat geval kunnen de overbodige vliegopeningen worden afgeplakt of van een sluitplankje worden voorzien.

Boven hebben de schotten een lat, die gelijk loopt met de bovenrand van de broedkamer. Zo kan met behulp van bijvoorbeeld drie repen doorzichtige folie,

elk compartiment bijendicht afgedekt worden.

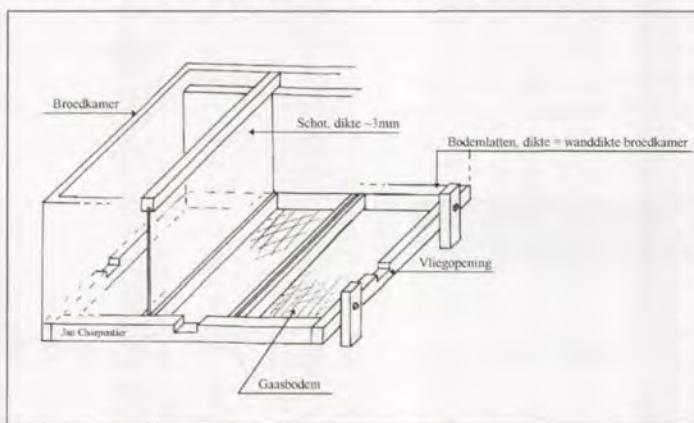
Individueel behandelen van de drieramertjes is zo toch mogelijk. Hier bovenop moet een vlakke dekplank worden geplaatst, om te voorkomen dat de bijen de folie omhoog drukken.

De bodem is voorzien van gaas, om altijd van voldoende ventilatie verzekerd te zijn.

De door de 3x3-bodem ontstane 'gekoppelde' drieramers kunnen op dezelfde wijze als bevruchtungskastjes worden gebruikt als de gebruikelijke aparte drieramers. Als de drie moertjes aan de leg zijn en de kastjes te klein beginnen te worden kunnen een of twee van de drie jonge moeren worden weggenomen om elders te worden ingevoerd. De derde moeder kan blijven zitten en door het wegnemen van de schotten ontstaat er voor haar een normale tien-raams broedkamer. Voor de veiligheid kan bij het weghalen van een schot wat spiritus worden gebruikt of de moeder kan met suikerdeeg in een moederhuisje worden opgesloten. Zo maakt de 3x3-bodem zowel de start van een nieuw volk mogelijk als ook de kweek van twee reservemoeren, met een minimum aan materiaal.

Wanneer men één van de drie volkjes in een stan-

daard broedkamer wil overhangen (bijvoorbeeld om op die manier een ander volk door verenigen van een nieuwe moeder te voorzien) kan de vrijgekomen ruimte in de 3x3 worden opgevuld met uitgebouwde raat en/of kunstraat en vervolgens aan de rest

worden toegevoegd. Om met deze 3x3-bodem goed te kunnen werken moeten de aanwezige afstandsstrippen worden verwijderd of aangepast.

Het bevolken van deze bevruchtungskastjes kan gebeuren door hiervoor van de productievolk een aantal ramen broed en voer te nemen. De in deze volken vrijgekomen ruimte kan worden opgevuld met kunstraat waardoor tevens de zwermneiging in die volken kan worden onderdrukt.

Is honing hetzelfde als suiker?

J.J. Speelziek

Eind vorig jaar kwam er een bijzonder interessant boek uit, genaamd 'Het Dr. Houtsmullerdieet' met als tweede titel 'Voeding als sterk wapen tegen kanker'. Hoewel tijdens de opleiding van een reguliere arts de invloed van voeding op gezond zijn en ziek worden niet of nauwelijks ter sprake komt, had Houtsmuller zich daarin juist gespecialiseerd, met name in verband met het ontstaan van suikerziekte. Hij heeft daarover zelfs mondiale bekendheid verkregen.

Op 58-jarige leeftijd kwam hij echter in het ziekenhuis terecht, waarbij de behandelend chirurg kanker in een gevorderd stadium constateerde en opmerkte: Collega, er is niets meer aan te doen, je hebt vermoedelijk nog een paar maanden, maak er het beste van. Houtsmuller berustte daar echter niet in en met behulp van zijn zelf-vergaaarde kennis over de biochemie zette hij zich op een streng dieet en na één jaar was hij geheel vrij van kanker! Zijn collega's stonden perplex, daar begrepen ze niets van. Hij is nu 74 jaar oud en verheugt zich in een uitstekende gezondheid, getuige bovengenoemd boek, dat juist is verschenen.

Bij het lezen van dit boek ontdekte ik in de uitvoerige index, dat de onderwerpen 'honing' en 'suiker' vijfmaal ter sprake komen. Verder de relatie tussen suiker en honing, alsmede de invloed van de magnetron op de voedselbereiding. Met toestemming van dr. Houtsmuller zal ik hierna enkele aspecten daarvan aanhalen. In zijn boek toont hij zich een voorstander van het gebruik van honing en oersuiker (onbewerkte suiker in zijn oorspronkelijke staat zoals aanwezig in suikerbiet en rietsuiker). Tegen het gebruik van witte (geraffineerde) suiker en wit meel heeft hij ernstige bezwaren, immers, de vitaminen en mineralen zijn door de industrie aan deze producten onttrokken. Het gevolg is dat de onontbeerlijke vitaminen en mineralen, nodig voor de verbranding daardoor aan ons lichaam worden onttrokken. Hij adviseert dan ook al die 'sneeuw witte' producten niet te gebruiken. Witte suikers ook vermijden in jam, stroop, gebak, drop, chocolade, koffie, etc. Met nadruk waarschuwt hij ook voor het gebruik van kunstmatige zoetstoffen. Honing kan onbepaald worden gebruikt; honing bevat namelijk monosacchariden en veel andere belangrijke voedingsstoffen, zoals aminozuren, vitaminen en

mineralen, die in suiker ontbreken.

Helaas komt stuifmeel (pollen) in zijn boek niet aan de orde. Ik heb Houtsmuller daarop geattendeerd, mogelijk komt het nog eens in een volgende druk ter sprake. Op de vraag of verhitten (honing!) in de magnetron schadelijk is, antwoordt Houtsmuller: gebruik geen magnetron. Sinds de Tweede Wereldoorlog zijn de gevaren van microgolven voor biologische systemen en onze organen bekend. Er zijn verwoestende uitwerkingen gevonden zoals beschadigde celmembranen en chromosomen (erfelijkheidsdragers), gestoorde celdeling en anaërobie ademhaling (ademen zonder zuurstof). Deze gevaren gelden ook voor de magnetron. Zo geeft elke magnetron microgolven af aan zijn omgeving in de vorm van strooijsling. In tegenstelling tot de gebruikelijke verhitting van voedsel op vuur, waarbij de warmte van buiten naar binnen wordt geleid, gebeurt de verhitting van voedsel in de magnetron van binnen uit. Wanneer het voedsel dat met de magnetron is verhit, microscopisch wordt bekeken, wordt een ravage waargenomen alsof er een ontploffing heeft plaatsgevonden.

Cellen zijn sterk gezwollen of totaal uit elkaar gescheurd. Dat in tegenstelling tot voedselbereiding op de ouderwetse manier via geleidelijke verhitting. Daarbij blijven de cellen intact. Bovendien gaan bij magnetrongebruik alle vitaminen en enzymen verloren. Wetende dat in ons land één op de vier personen overlijdt aan kanker vond ik de door Houtsmuller aanbevolen voedingsadviezen, met name als preventie tegen kanker, zeer waardevol en ook in de praktijk heel goed toepasbaar. Ik heb dit boek dan ook weer ingeleverd in de plaatselijke bibliotheek en een eigen exemplaar aangeschaft.

Met nog een steelse blik naar buiten ontwaar ik, dat mijn bijen in dit zeer vroege voorjaar al intensief vliegen en volop stuifmeel binnenbrengen. Het doet mij daarbij genoegen dat ook hun product *honing* zo'n grote rol speelt bij onze gezondheid.

Propolislak en muziekinstrumenten

Bob den Held

In het blad De Bouwbrief van de werkgroep bouwerscontact van de vereniging Huismuziek kwam ik een aardig stukje tegen over het maken van een propolislak voor muziekinstrumenten. In deze lak wordt naast propolis ook schellak en spiritus gebruikt.

Propolis

Herkomst: propolis is een plantaardige hars, afkomstig van knoppen van onder andere berken, elzen en populieren. Bijen verzamelen deze hars en smeren dit in naden en kieren van de kast, bij de vliegopening en de raten. Propolis is bij kamertemperatuur kleverig. De ruwe propolis is daarom verontreinigd met stof, stuifmeel, restjes was, honing enz. Propolis bestaat niet uit één soort hars maar bevat vele componenten. Een aantal van deze componenten is schimmel- en bacteriewerend. Het hoofdbestanddeel bestaat uit flavonoiden. Dat zijn organische ringverbindingen met een uitgesproken geur en kleur. In het geval van propolis goudgeel. Verder komen er allerlei alcoholen in voor. Vanwege zijn desinfecterende werking wordt propolis ook gebruikt in hoestpastilles, gorgeldranken en als tinctuur op wondjes.

Tinctuur

Zelf maak ik deze tinctuur door kleine stukjes propolis op te lossen in ethylalcohol, na enkele dagen nog eens roeren of schudden en weer laten bezinken. Zet de vloeistof in de koelkast zodat bij verder bewerking de alcohol niet te snel verdampft. Hierna de vloeistof door een koffiefilter met papieren zakje gieten en de tinctuur is klaar. Ethylalcohol is in elke apotheek te koop. Het is vrij duur. Vraag een bruin druppelflesje en gebruik dit later om er de tinctuur in te bewaren, ook bij voorkeur in de koelkast.

Honingslinger

Om lak te maken kunnen we de veel goedkopere spiritus gebruiken. Deze lak gebruik ik al vele jaren om mijn bijenkasten van binnen te schilderen. De bijen nemen zo'n kast graag in gebruik. Ook de metalen delen zoals afstandsrepen van aluminium of verzinkt ijzer blijven mooi en de koninginneroosters oxideren niet. Mijn indertijd duur gekochte slinger bleek niet zo roestvrij te zijn als er op stond. Een aantal delen waren verzinkt en niet van RVS. Als er maar even honing op

bleef zitten kreeg deze een vieze metaalachtige smaak. Na lakken met propolislak was dit over!

Viool-lak

Wilt u een stevige fraaie lak van natuurlijke grondstoffen, om bijvoorbeeld zelfgemaakte muziekinstrumenten of houten kinderspeelgoed mee te lakken, lees dan het volgende eens aandachtig door. Het is een gedeelte uit een verslag van de Open dag voor vioolbouwers en geschreven door Piet Overduin, in De Bouwbrief 86 van de vereniging Huismuziek en is overgenomen met toestemming van de schrijver en de redactie (p/a bureau Loam, Keizerstraat 3, 3512 EA Utrecht). Regelmatig worden imkers benaderd om propolis voor dit type lak te leveren. Ook de beroemde vioolbouwer Antonio Stradivari (1644-1737) deed dat en paste deze lak op zijn violen toe! Het gebruik van propolis in vioollak:

- de hars is thermoplastisch en geeft daardoor de nodige elasticiteit aan de lak
- de geelbruine kleur is erg mooi en zeer intens
- propolis stabiliseert gefixeerde kraplak; hierdoor krijg je een mooie robijnrode kleur
- propolis in natuurlijke toestand is onbruikbaar in olielak omdat de lak dan niet wil drogen.

Zuivering

Er wordt uitgegaan van ruwe propolis. Sommige imkers verkopen ruwe of half-gezuiverde propolis. Om honing en was te verwijderen kan de propolis opgekookt worden in water. Propolis zelf is onoplosbaar in water. Tijdens het koken goed doorroeren, zodat alle was en honing uit de taaië prut kan trekken. Dit opkoken minstens driemaal herhalen en indien nodig vaker totdat er geen was meer aan de oppervlakte komt drijven. Wasverontreiniging is er de oorzaak van dat de lak troebel blijft en nooit goed hard wordt. Tijdens het opkoken verdwijnen ook de vluchtige alcoholen waardoor de hars minder thermoplastisch en dus steviger wordt.

Oplossen

Na het koken kan de hars opgelost worden in alcohol. Na het oplossen kunnen er twee wegen bewandeld worden om alle resterende verontreinigingen kwijt te raken: a) laten bezinken of b) filtreren. Ik heb zelf steeds gefiltreerd omdat dat sneller gaat. Het filtreren begint met een grove theezeef gevolgd door een

fijnere. Vervolgens kaasdoek, katoen en tenslotte een koffiefilter. De uiteindelijke opbrengst aan propolis is 40-60 % van het oorspronkelijke gewicht. De hars is bij kamertemperatuur ongeveer zo taai als pek. Eventueel kan de hars harder gemaakt worden door deze 'au bain marie' te verwarmen tot ze de juiste hardheid bezit. De hars wordt dan zo hard dat ze bij kamertemperatuur vast is en bij buigen breekt in plaats van 'buigt'. Als de hars aan andere harsen zoals schellak wordt toegevoegd is dat verder harden niet nodig en zelfs niet aan te raden omdat de uiteindelijke lak dan te snel splintert.

Spirituslak op basis van propolis

Na uitgebreid experimenteren met diverse harsen zoals Sandarac, Venetiaanse terpentijn in vloeibare vorm en in vaste vorm, schellak en Elimi bleek dat een

combinatie van schellak en propolis een goed smeerbare en snel drogende spirituslak geeft. Schellak (schel = schil) is ook van natuurlijke oorsprong. Het is een harsachtige stof die ontstaat op bepaalde bomen, onder andere de vijgeboom na een steek door de lakschildluis. Venetiaanse terpentijn en propolis vormen een combinatie waarbij de lak gemakkelijk op hoopjes geveegd wordt. De eerdere laklagen worden zo snel opgelost dat netjes lakken vrijwel onmogelijk wordt. Sandarac bleek de lak vrij brokkelig te maken en de smeerbaarheid van de lak niet ten goede te komen. Uiteindelijk bleek de combinatie schellak/propolis in een verhouding 60/40 een goed smeerbare lak op te leveren die bovendien niet al te kwetsbaar is. Voor het kleuren van de lak kunnen alle in alcohol oplosbare kleurstoffen of gekleurde harsen gebruikt worden.

bijen

FOTO VAN DE MAAND

Bijenstal van Hedwig van Valen te Hilvarenbeek

Wel of geen vliegplank in het vroege voorjaar?

In deze koude maartse tijd vind ik op de grote vliegplank van een kast elke ochtend stervende bijen; ze zijn bij het aanvliegen in de ochtenddauw of regen gestrand, de vleugels vastgeplakt. Deze glad geverfde vliegplank blijkt dus bezwaren te hebben. Maar bij een kast zonder vliegplank doet zich een andere calamiteit voor.

Als op 9 maart de bijen massaal op de crocussen vliegen en grote oranje klompen stuifmeel binnenbrengen, zie ik plotseling 's middags een kleine honderd dode bijen voor deze kast liggen. Het lijkt vergiftiging (soms een uitgestoken tong en op de rug liggend, gespreide vleugels). Maar wie doet er aan 'gewasbescherming' als er nog nauwelijks iets groeit? Bij observatie van de thuiskomende bijen blijkt het merendeel monter in te vliegen. Een deel echter kruipt wat rond of rust even uit in de open ruimte tussen de kast en de bank waar deze op staat. Enkele daarvan vliegen alsnog op om in de vliegspleet te verdwijnen. Maar de meeste rondkruipers vallen van de bank op de grond, lopen nog wat op de tegels, verstillen en verstijven dan. Koude!

Omdat ik al vaker verstijfde bijen heb 'gereanimeerd' (in warme handen houden, beetje ademen), probeer

Vliegplank helpt de bij binnen te komen. Foto: M. Schijns

ik deze kostbare winterbijen te redden. Ik veeg ze met een ganzeveer op een veegblik, houd dit blik in de keuken op ruime afstand boven het gasfornuis totdat het van onderen behaaglijk warm aanvoelt, even wachten en de pootjes en voelsprietten beginnen al te bewegen. Eerst wat lichte zenuwtrekjes maar al gauw een echt warmdraaien, voelsprietten schoonvegen, vleugels proberen: weg vliegt de ene na de andere

bij. Ik heb de indruk dat hun geheugen -ondanks de afwezigheid van misschien wel enkele uren- nog intact is, want na een kleine verkenningronde zie ik de meeste rechtstreeks naar hun kast vliegen. Het is een wonderlijke ervaring, om een veegblik vol met dood uitzierende bijen tot leven te zien komen.

Nadat ik een ruw stuk hout schuin tegen de vliegspleet heb geplaatst, is er op deze manier geen enkele bij meer door de koude verloren gegaan. Deze ervaring pleit ervoor in het koude voorjaar toch een vliegplank te gebruiken. Het vastplakken aan het natte gladde oppervlak is volgens Schotman te onderhouden door zand in de laatste verlaag te strooien. Of zijn daar weer ander nadelen aan verbonden?

Astrid Schoots

Samenwerken in België

In verband met de publicatie van 'Ik blijf vechten voor bundeling van krachten', in Bijen 6(10): 271 (1997), heb ik enige opmerkingen. Aangezien we een uitwisselingsovereenkomst sloten van onze maandbladen, houd ik er erg aan publicatie van volgende tekst in uw maandblad te bekomen.

In verband met de bovengenoemde publicatie heb ik enige opmerkingen. Het is evident, dat voor een relatief kleine groep imkers in België het méér dan wenselijk zou zijn dat alle initiatieven, activiteiten en werkzaamheden gezamenlijk vanuit één bestuur 'gestuurd' worden.

Ooit was er eenheid onder de vijf Vlaamse provincies. Ook op Europees vlak is samenwerking méér dan gewoon vanzelfsprekend. Als ik denk aan selectiewerk, gezondheidszorg: medicamenten, keuze en verdeling, uitgave van het maandblad, informatie en documentatie, bezoek aan de plaatselijke afdelingen en dergelijke, is eenheid in bevel een vanzelfsprekendheid.

De enige kans die samenwerking heeft om te overleven, is de belangloze inzet van het bestuur van een dergelijke, op dit ogenblik utopische organisatie. In het verleden werden gilden zoals 'De Vlaamse Bij - Gent', 'De Vlijtige Bie - Aalst, Lede', de Vlaams-Nederlandse Imkersfederatie (VNIF) en het Provinciaal Antwerps Verbond van Imkersverenigingen (PAVI) uit de KVIB gesloten onder het mom van allerlei drogredenen. De enige bedoeling van enkele beheerders binnen de 'Vlaamse Imkersbond' is steeds, onder het scherm 'Koninklijke', ongecontroleerd bepaalde gelden van alle aangesloten imkers en hun vereniging, aan te wenden voor hun persoonlijke belangen. Dat is

een feit uit het verleden, maar ook vandaag de dag gebeurt dit met dezelfde dictatoriale overmoed. PAVI heeft zich daartegen krachtadig verzet. PAVI staat voorlopig als laatste in hogergenoemde reeks. Het resultaat is u misschien bekend, PAVI werd unaniem door de vier Vlaamse provinciale verantwoordelijken uitgesloten, zonder dat er ook maar één beheerder zich afvroeg waarom dan wel de Antwerpse vereniging buiten vloog! De schadeclaim aan PAVI betaalt de KVIB niet, dit wordt uitgesteld volgens de ondertussen typische Belgische gerechtelijke dwalingen en procedurefouten.

In het 'Gesprek met L. Baeten, Voorzitter van de Vlaamse Imkersbond' spreekt onze Vlaamse voorzitter zichzelf dan ook enkele malen tegen! 'Sommige Vlamingen vonden dat ze steun moesten gaan zoeken bij onze Waalse collega's'. Haalt L. Baeten in de eerste alinea aan. In de tweede alinea zet hij dan dezelfde stap. 'Als KVIB willen we meewerken.. met de Waalse collega's..'

Het probleem dat L. Baeten wenst op te lossen, heeft L. Baeten zelf mogelijk gemaakt door Antwerpen in twee groepen te splitsen, door een nieuwe vereniging [AVIB] te laten oprichten en er zelf voorzitter van te worden!

Het zal voor de huidige voorzitter L. Baeten dus heel eenvoudig zijn de 'bundeling van krachten' te verwezenlijken, wanneer hij zijn AVIB terug ontbindt en de toestand die Frans Jacobs, voormalig voorzitter van KVIB schiep, herstelt.

Wanneer de controle op de besteding van alle uitgaven een feit wordt, en er een rechtzetting volgt, is de weg vrij om alles samen te bundelen, zo eenvoudig is dat!

Er dient dus wel wat gepraat te worden, met open kaarten wel te verstaan. Of L. Baeten daartoe de volmacht krijgt, is een ander paar mouwen. Antwerpen wacht af en werkt verder aan de dienstverlening die bijna spreekwoordelijk voor de Signoren werd, dat getuigden honderden vreemdelingen en eveneens Nederlandse imkers tijdens het Eeuwfeest van Apimondia waar PAVI zijn krachten bundelde. Als KVIB wilde meewerken aan een grote Vlaamse uitstraling, dan ware de congresweek in september 1997, dé gelegenheid geweest. KVIB was wel in grote getale aanwezig bij de besprekingen met prof. O. van Laere, op het congres zelf was hun aanwezigheid eerder schaars te noemen. Zij waren in groepsverband dé grote afwezige.

Dit neemt niet weg dat PAVI open staat voor samenwerking, met VNIF wordt er reeds één jaar samengewerkt aan één maandblad, en eenvoudig is dat zeker

niet, maar moeilijk ook niet, mits links en rechts wat 'eerlijke toegevingen' gedaan worden. Onze vereniging ziet goed in dat goede samenwerking vruchten afwerpt, als de gezamenlijke gelden eerlijk besteed worden ... daar knelt het KVIB-schoentje L. Baeten! Besluit. Beste L. Baeten, stel eerst eerlijke kascommissarissen aan, uit elke Provincie één. Laat dan de KVIB-boekhouding volledig doorlichten, stel de kromme financiële toestand recht. Daarna zal de verwerving van Europese subsidies en de faire besteding ervan een gemakkelijke klus worden.

Walter Nollet, redactielid van 'De Vlaamse Imker'.

Opmerking van de redactie

In ons land zullen weinig imkers de bestuurlijke ontwikkelingen in de Belgische imkerswereld volgen. De heer Nollet merkte echter in zijn brief terecht op, nadat wij de visie van de heer Baeten over de samenwerking in de imkerswereld hadden gepubliceerd, dat de redactie hem ook de gelegenheid zou moeten geven om een weerwoord te plaatsen. Dat doen wij dus hierbij, maar met de aantekening dat deze bijdrage niet het begin is van een discussie in ons maandblad over de bestuurlijke problemen in België.

Een mislukking en ander merkwaardig imkergedrag

In de VBBN-groep Zuid-Holland vergadering vn 29 september 1997 kwam naar voren dat er sterke behoefte was aan een gedegen en meer diepgaande cursus Drachtplanten. De ondergetekende toog aan het werk. En zo iets kost dus tientallen telefoontjes, over wie, waar, wat. Na enige weken is het programma voor een cursus van 5 avonden uitgekristalliseerd. De publiciteitscampagne kan beginnen. Eerst aan alle Z-H secretarissen en dan landelijk. Reacties van mensen die me complimenteren met het niveau van de inleiders/sprekers. Wat schetst mijn verbazing als zich na zes weken pas zegge en schrijve één (1, dus) kandidaat heeft aangemeld.

Na weken van wachten melden zich nog twee gegadigden, en daar bleef het bij.

Helaas we hebben de cursus moeten annuleren, zo ongeveer drie weken voor het begin. De inleiders/sprekers hebben we maar een dikke boekenbon gezonden voor de reeds gedane moeite. En de ondergetekende bleef met een frustratie zitten.

Wat was er fout gegaan? Wat schetst mijn verbazing nu? Nadat de cursus was geannuleerd en de boekenbonnen waren verzonden er *minstens* nog 10 (10!)

imkers telefoneerden om zich in te schrijven. Zelfs via email melden zich mensen aan uit Zeeland en West-Brabant. *Dan had de cursus toch nog door kunnen gaan...* Mijn frustratie werd nog groter!

Hetzelfde overkwam mij bij de basiscursus (Verzorgen Bijenteelt) 1998 in Rotterdam. De start was gepland op 21 januari. Op 1 januari hadden zich nog slechts acht kandidaten aangemeld. Na overleg met het AOC (Agrarisch Opleidings Centrum) kon de cursus toch doorgang vinden met 'halve' (niet twee keer acht, maar één keer acht personen) praktijklessen.

Ook hier weer hetzelfde verhaal naarmate het begin nadert: de kandidaten blijven binnen stromen. Zelfs zondagavond 20 januari melden zich er drie. En op maandag, 21 januari werd gestart met (*let op!*) twintig kandidaten.

Is er iemand in het imkerwereldje die mij dat kan uitleggen?

Jan Tempelman, secretaris VBBN Groep Zuid-Holland en Ambrosius Gilde Rotterdam

bijen REGIO-ACTIVITEITEN

150 – Nieuw gebouw subvereniging Dordrecht

L. van Driel

Eindelijk was het dan zover. Na twee jaar van rieling leggen, muren optrekken, balken aanbrengen om een plafond en zolder te maken, metselen, kozijnen voor ramen en deuren stellen, vloeren storten, plavuizen leggen en wanden betegelen, sanitair en elektrische leidingen aanleggen, verven en witten, was ons nieuwe verenigingsgebouw gereed en kon de officiële opening, door de heer Schenau van de gemeente Dordrecht, op 17 januari plaats vinden. De opening bestond uit een korte toespraak en het onthullen van de afgeplakte teksten op alle deuren met de sprekende teksten

zoals 'Spaarkast' voor de toegangsdeur 'Broedkamer' voor de gemeenschappelijke ruimte 'De voerbak' voor de slingerruimte en ander teksten voor de toiletdeuren zoals 'Darren' en 'Werksters'. Hilariteit alom en gesprekstof te over. Het werd een gezellige middag en ook spannend vanwege de

honingkeuring, met strenge keurmeesters

zoals de secretaris het samenvatte, en gekoppeld aan de nieuwjaarsreceptie met natuurlijk oliebolletjes. Ook het aanbieden van de vele kado's verhoogde de feest-

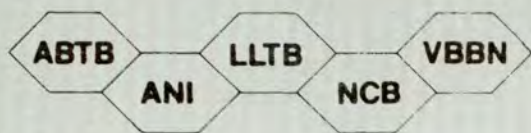
vreugde. Na achttien jaren in een bouwkeetachtig onderkomen te hebben vertoefd, is dit gebouw een grote luxe en dat alles is door vrijwilligers gebouwd. Wij beschikken nu aan de Reeweg-zuid, samen met een tuindersvereniging, over een grote gemetselde hal met pannendak die uit twee delen bestaat met voor iedere vereniging een eigen ingang. Ons deel bestaat uit een hal bij binnenkomst, een grote gemeenschappelijke ruimte met keukenblok en bar, een toiletgroep, een opslagruimte voor imkermaterialen van de leden, een betegelde

slingerruimte met keukenblok en een beloopbare zolder waar ons depot van de VBBN is gehuisvest. De bijentuin wordt door ons voorzien van een grote zeshoekige bijenstal. Voor de beplanting en het onderhoud van de tuin is door onze voorzitter, de heer M.O. Boot, in samenwerking met de landbouwschool in Dordrecht, een plan

Roel ten Klei overhandigt namens de VBBN een schild met inscriptie

gemaakt in de vorm van een leerproject. Samenvattend: Wij zijn er trots op.

Spuitschade

Catherine Reker

Wanneer en hoe stelt u vast of u te maken hebt met spuitschade?

Van belang is natuurlijk de tijd van het jaar. Beruchte maanden zijn juni, juli en augustus wanneer boeren onder andere tegen luizen en aaltjes spuiten. Ook buiten deze maanden moet u echter alert zijn.

Bijensterfte die op spuitschade wijst, kunt u herkennen aan het grote aantal dode bijen bij alle kasten. Is dit het geval tijdens goed vliegweer en hebben de dode bijen stuifmeel aan de pootjes, ver opengesperde monddelen en uitgestoken tong, zijn dit tekenen die wijzen in de richting van spuitschade.

Uiteraard moet u actie ondernemen in geval van spuitschade. U moet onderscheid maken tussen spuitschade en bijenziekten. In het verleden is herhaaldelijk gebleken dat imkers overtuigd waren van spuitschade, terwijl nosema de oorzaak was van de sterfte. Ook was het geen uitzondering dat honger de oorzaak was (en dus de imker de boosdoener). Als u denkt dat u met een geval van spuitschade te maken hebt, moet u in alle gevallen contact opnemen met de AID (Algemene Inspectie Dienst). Deze informeert u dan over de handelwijze. Meestal zal iemand van deze dienst langskomen om poolshoogte te nemen en een monster dode bijen te nemen. Bij overmacht van de AID (extreme drukte, vakantieperiode etc.) zullen ze u een advies geven wat u moet doen: bijvoorbeeld in aanwezigheid van een andere imker wat van de dode bijen in een potje doen en in de diepvries bewaren. De AID is een opsporingsdienst en bevoegd tot dit werk. Bij een foutieve handeling van uw kant (vormfouten), kan het onderzoek worden stopgezet. De AID vindt het belangrijk om goed contact te hebben met de imkers. Tijdens het spuitrampjaar 1996 hebben we veel met de AID gesproken en wij zijn overtuigd geraakt van de objectieve opstelling van deze instantie.

U moet verder bij uw eigen imkersorganisatie een formulier aanvragen en dit invullen en naar uw organisatie terugsturen. Deze verzendt het naar de AID, die ontbrekende gegevens aanvult.

Jaarlijks vergadert de Bedrijfsraad met de Commissie Toelating Bestrijdingsmiddelen (CTB) en worden de formulieren gebruikt om eventuele aanpassingen door te voeren.

Met het spuitschadeformulier wordt niet de schadevergoeding geregeld, maar het is vooral bestemd om statistische gegevens te verzamelen die gebruikt worden voor de vraag of bepaalde middelen niet ten onrechte toegelaten zijn. Zo is het gebruik van Dimethoaat en Paration tegen bladluis sterk beperkt door de vele meldingen van imkers in 1996.

Belangrijk is dat u altijd melding maakt bij alle gevallen van spuitschade. Ook als u van mening bent dat in het

verleden vergeefs spuitschade gemeld is, dat u er niets meer van hoorde of dat u of collega-imkers van mening zijn 'dat het toch allemaal niets uithaalt' meld het alstublieft wel. Pas bij voldoende gegevens omtrent foutief gebruik van bestrijdingsmiddelen en bij schade voor bijen, kan men veranderingen doorvoeren in toelaatbaarheid en toepasbaarheid van schadelijke middelen. De Commissie Toelating Bestrijdingsmiddelen kan bij de juiste informatie het gebruik van bepaalde middelen veranderen, aanpassen of verbieden.

Een ander belangrijk punt is dat u altijd meldt waar uw bijen staan: bij eventuele spuitschade moet de AID soms spoorwerk verrichten om te achterhalen of ergens bijenvolken staan. Ook als een boer wil gaan spuiten is het nodig te weten waar imkers hun kasten hebben staan. Geef het bijvoorbeeld aan de drachtcoördinator van uw subvereniging door. Als deze alle gegevens heeft, hoeft de AID maar naar één persoon te bellen om te waarschuwen. Ik eindig met u erop te wijzen dat verantwoordelijk gedrag van imkers wordt verwacht ten aanzien van hun bijen en alles wat met de gezondheid van bijen te maken heeft. Wij kunnen als overkoepelende organisatie pas met de overheid tot overeenstemming komen om middelen te verbieden als voldoende gegevens bekend zijn. Meldt u dus altijd en neem bij twijfel contact op met de Ambrosius-hoeve of iemand van uw vereniging die op de hoogte is van deze materie.

AID spuitschade melden

Inspectie Noord & Oost, Zwolle: 038-4291300

Inspectie West, Utrecht: 030-6692669

Inspectie Zuid, Eindhoven: 040-2562562

Algemene ledenvergadering

Jan Caris

De jaarlijkse algemene ledenvergadering werd gehouden op zaterdag, 21 maart 1998 in het gemeenschapshuis 'Baexheimerhof' te Baexem. Voorzitter F. Heessen kon op de algemene vergadering welkom heten afgevaardigden van 17 van de 19 afdelingen. Als genodigden woonde de vergadering bij de heer Beekman namens de bijenhoudersbond van de NCB, de heer Visser namens de imkersbond ABTB, de heer Smeekens namens het IKC en Ambrosius-hoeve en de heer Prast, inleider.

Opening

In zijn openingstoespraak ging de voorzitter in op enkele zaken waarmee het bestuur zich in het afgelopen jaar bezig hield. Hij hield daarbij de volgorde van het beleids-

plan aan.

Als eerste was dat het bijenteeltonderwijs. Door vermindering van subsidie en daardoor onaanvaardbaar hoge kosten voor deelname verwacht het bestuur dat er nauwelijks nog officiële cursussen gegeven kunnen worden. Het bestuur is daarom blij met het initiatief van een tweetal afdelingen om in eigen beheer een cursus op te starten. In de regio Zuid loopt momenteel een zogenaamde opstapcursus en in de regio Noord een beginnerscursus. Het bestuur heeft besloten om, als extra stimulans, aan de deelnemers die de cursus met goed gevolg afsluiten een jaar gratis lidmaatschap aan te bieden.

De jaarlijkse studiedag, dit jaar georganiseerd in samenwerking met de regio Noord, was een geslaagde dag, ondanks het enigszins tegenvallend aantal deelnemers. Een belangrijk onderwerp noemde de voorzitter ook de voorlichting. Niet alleen voorlichting en informatie richting imkers, maar ook voorlichting richting burgers over bijen en bijenhouden. Sommige natuurbeheerders beschouwen onze bijen als ongewenste concurrenten van wilde insecten en proberen bijen van hun terreinen te weren. In dit verband verwees de voorzitter naar een onlangs verschenen rapport waarin op grond van onderzoek de relaties tussen onze bijen en de vele wilde bijensoorten en andere insecten nader zijn beschreven. In dit rapport staan ook adviezen over het aantal volken dat in natuurterreinen geplaatst mag worden. De voorzitter stelde dat het nog veel moeite zal kosten om de imkerij uit de sfeer van de oude ambachten te halen. Om de voorlichting meer vorm te geven is er een PR commissie in oprichting.

Koninginnenteelt

Verder is er in oprichting een stuurgroep koninginnenteelt. Deze werkgroep gaat er voor zorgen dat iedere imker uit ons werkgebied kan beschikken over geselecteerd teeltmateriaal. Dit kan bijdragen tot verbetering van de kwaliteit van de bijen.

De voorzitter ging verder in op het bijenteeltonderzoek op Ambrosiushoeve. In het afgelopen najaar is door directie en bestuur van Ambrosiushoeve hard gewerkt om de beschrijvingen van de diverse onderzoeksprojecten geschikt te maken voor de nieuwe manier van financiering op projectbasis, de zogenaamde output financiering. Door de imkers wordt nog te weinig gebruik gemaakt van de mogelijkheid om onderwerpen voor onderzoek in te dienen. De voorzitter riep de afgevaardigden op om het inbrengen van onderwerpen voor onderzoek te stimuleren. De zorg voor gezonde bijen noemde de voorzitter nog steeds een belangrijk onderwerp. De resistentie van de varroamijt tegen Apistan is al bijna gevorderd tot onze zuidgrens. Het is de hoogste tijd om nieuwe middelen, bij voorkeur minder giftige stoffen, en de verbeterde darrenraatmethode op grote schaal in de praktijk te testen. Waakzaamheid is ook geboden met betrekking tot het Amerikaans Vuilbroed. Het afgelopen jaar zijn nieuwe gevallen geconstateerd in Zeeuws Vlaanderen. In dit verband wees hij op het onlangs verschenen rapport 'De bestrijding van Amerikaans Vuilbroed'.

In het afgelopen jaar was er in Reuver e.o. een geval van spuutschade waarbij tientallen volken het slachtoffer werden. Door snelle actie en eigen onderzoek door de getrof-

fen imkers en door efficiënt optreden van de AID lukte het om de bron op te sporen. De verantwoordelijke landbouwer werd aansprakelijk gesteld voor de schade en heeft inmiddels reeds schadevergoedingen betaald. De voorzitter ging verder nog in op het besprokene in de vergaderingen van de stichting Bedrijfsraad en het maandblad Bijen. De voorzitter vroeg, zoals te doen gebruikelijk, enkele ogenblikken stilte om de leden die in het afgelopen jaar overleden, te gedenken. Met een woord van dank aan al degenen, die zich in het afgelopen verenigingsjaar ingezet hebben voor de belangen van onze bond en de bijenhouderij verklaarde de voorzitter de vergadering voor geopend.

Honingzemerij 'Het Zuiden'

De heer J. Slots, afgevaardigde van onze bond naar de aandeelhoudersvergadering van de Honingzemerij 'Het Zuiden' gaf een overzicht van de ontwikkelingen met betrekking tot de voorgenomen verkoop van de Honingzemerij. De verwachting is dat een en ander binnen enkele maanden kan worden afgerond. De koopsom zal door de overnemende BV als volgt worden voldaan: contant 25%, lening 36%, lening in verband met vordering op fiscus 17%. In de huidige opzet blijven de drie bonden (voorlopig) nog aandeelhouder voor 22%.

In de Raad van Commissarissen is voor de drie imkersbonden één plaats voorzien.

Notulen en jaarverslag

De notulen van de algemene vergaderingen van 22 maart 1997 en 28 juni 1998 werden ongewijzigd goedgekeurd. Het jaarverslag gaf geen aanleiding tot op- of aanmerkingen. Ook de financiële stukken gaven geen aanleiding tot vragen of opmerkingen.

De contributie voor 1999 werd vastgesteld als volgt: gewone leden f 40,-; jeugdleden f 25,-.

De kascontrolecommissie 1998 zal bestaan uit de afdelingen Bergen Baarlo en Leudal.

Bestuursverkiezing

Aftredend waren de heren H. Streukens (regio Zuid) en L.v.d.Goor (regio Noord). De heer Streukens stelde zich niet herkiesbaar. De heer L.v.d.Goor stelde zich herkiesbaar en werd door de regio Noord voor een volgende periode voorgedragen. Omdat geen van de aanwezige afgevaardigden stemming noodzakelijk achtte, werd de heer v.d. Goor bij acclamatie herkozen.

Alle afdelingen uit regio Zuid stelden in de vacature Streukens de heer N. Vinck kandidaat. Ook hier vroeg niemand om stemming. De heer Vinck werd bij acclamatie in het bestuur gekozen. De voorzitter feliciteerde de heer v.d. Goor met zijn herverkiezing en de heer Vinck met zijn verkiezing in het bestuur.

In de vacature, ontstaan door het aftreden van de heer L. Leerssen in 1997, werden door regio Zuid geen kandidaten gesteld.

De voorzitter bedankte de heer Streukens voor zijn werk als HB lid en bood hem een attentie aan. Van de heer Leerssen werd op de vorige algemene vergadering nog geen afscheid genomen omdat toen de mogelijkheid nog bestond dat hij in het bestuur zou terugkeren. Nu dit definitief niet het geval is bedankte de voorzitter ook de

heer Leerssen voor zijn werkzaamheden en bood ook hem een attentie aan.

De toelichting op de voortgang van het beleidsplan, zoals opgenomen in het jaarverslag, gaf geen aanleiding tot vragen of opmerkingen.

Voorstellen

De afdeling Horst had voorstellen ingediend met betrekking tot de regionale displays, het samenstellen van een lijst van sprekers en het afzekeren van hoofdelijke aansprakelijkheid van bestuursleden bij organisatie van grote activiteiten.

De vergadering ging akkoord met de pre-adviezen. De displays zullen op zeer korte termijn in drie gelijkwaardige delen gesplitst worden en op een locatie in iedere regio worden geplaatst. Een verbeterde lijst van sprekers zal in het verenigingsboek opgenomen worden. Wat betreft het afzekeren van de hoofdelijke aansprakelijkheid van afdelingsbestuursleden is uit overleg met juristen van de LLTB gebleken, dat in de structuur van onze bond, zoals vastgelegd in de statuten, geen afdelingen passen die een zelfstandige vereniging zijn met eigen statuten. Er zal nog onderzocht worden of er mogelijkheden zijn om hier iets aan te doen.

De afdeling Mijnstreek diende voorstellen in met betrekking tot het verhogen van de leeftijdsgrens voor bestuursleden met vijf jaren en het inschakelen van een reclamebureau ter verbetering van het imago van de imkerij.

Ook hier ging de vergadering akkoord met de pre-adviezen. De leeftijdsgrens voor bestuursleden zal geheel verlaten worden. Het is aan de regiobesturen om uit te maken of personen (nog) capabel zijn om te fungeren als HB lid.

Het inschakelen van een reclamebureau werd afgewezen. Prioriteit heeft het samenstellen van een PR commissie. Eerst als deze commissie aan het werk is kan vastgesteld worden of wij zelf voldoende deskundigheid in huis hebben. Als dat niet het geval mocht zijn kan altijd nog een professionele kracht aangetrokken worden. Vakinhoudelijke gegevens zullen echter steeds door imkers geleverd moeten worden.

De afdeling Mergelland diende voorstellen in met betrekking tot betere berichtgeving van activiteiten van bond en hoofdbestuur in het maandblad en het beschikbaar hebben van adequaat folder- en ander informatiemateriaal.

De voorzitter lichtte toe dat het bestuur er in de afgelopen jaren voor gekozen heeft om informatie via de regiobesturen te verspreiden. Gezien de relatief lange termijn tussen insturen van kopij en het opnemen daarvan in Bijen, werd berichtgeving via het maandblad niet zinvol geacht. Nu de verschijndatum van het maandblad is verschoven naar de 15e van de maand en de periode van aanleveren van kopij wat verkort is, zal opnieuw begonnen worden met het publiceren van verslagen etc. in het maandblad.

De zorg voor het beschikbaar komen van foldermateriaal zal een van de eerste taken worden van de in oprichting zijnde PR commissie.

Van de rondvraag werd door de heren Beekman (mede namens de heer Visser van de ABTB) en Smeekens gebruikt gemaakt om het bestuur te bedanken voor de uitnodiging om de algemene vergadering bij te wonen. De heer Smeekens spoorde de afgevaardigden aan om het

indienen van onderzoeksvoorstellen te bevorderen. Hij memoreerde verder dat Ambrosiushoeve als servicepunt fungeert voor bijenziekten. Monsters bijen kunnen (gratis) onderzocht worden. Ook is het mogelijk om honing op herkomst te laten onderzoeken.

Inleiding Evert Prast

De heer Prast, bestuurslid van de Stichting Milieufederatie Limburg hield een inleiding met als onderwerp: Milieufederatie en landbouw, met raakpunten naar de bijenhouderij.

Hij begon zijn inleiding met de mededeling dat hij ons logo zeer wonderlijk vond. Ons logo is in de chemie namelijk het symbool voor benzopyreen, een uiterst gevaarlijke stof.

De heer Prast gaf toelichting op doel en samenstelling van de Milieufederatie Limburg.

Bij de stichting zijn veel verenigingen en groeperingen aangesloten die iets hebben met het milieu. De lijst van aangesloten verenigingen is zeer divers.

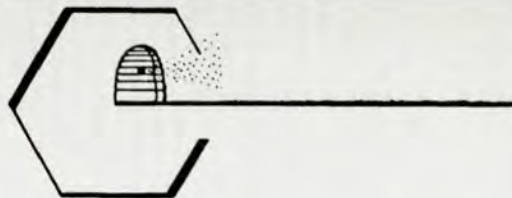
Verder ging hij in op het gebruik van insecticiden in relatie tot de bijenhouderij. Al met al een interessante inleiding.

In het tweede deel van zijn inleiding vertoonde de heer Prast een diaserie over een samenwerkingsproject van de afdeling Baarlo van de imkersbond van de LLTB en het IVN.

Sluiting vergadering

De voorzitter bedankte de heer Prast voor zijn inleiding en overhandigde hem een mandje met bijenproducten.

Verder bedankte de voorzitter alle aanwezigen voor hun inbreng in deze vergadering. Met de wens, dat het jaar 1998 voor wat betreft de honingopbrengst beter moge zijn dan het afgelopen jaar sloot de voorzitter de vergadering.

Bijgepraat van de bestuurstafel

J. Beekman

Een bestuurstafel die hoofdzakelijk in het teken van de Algemene vergadering 1998 staat. Een vergadering die zich kenmerkte door een goede sfeer, en het vertrek van de Bondsvoorzitter dhr. C. Roelen. Dhr. C. Roelen was na een periode van 26 jaar bondsbestuurslid en bijna 25 jaar voorzitter van de Bond niet meer herkiesbaar. Een voorzitter die zich geweldig heeft ingespannen voor de bijenhouderij in het algemeen en voor onze bond in het bijzonder. Hij was zeer goed op de hoogte met wat er

speelde in onze sector. Vermeldenswaard is zijn optreden in de Bedrijfsraad en zijn inzet voor het behouden van de Ambrosiushoeve. De problematiek rond spuitschade en Honingzemerij en de daarmee gepaard gaande desillusie, heeft hem mede doen besluiten om er mee te stoppen. Hij heeft aan het bondsbestuur kenbaar gemaakt dat hij het secretariaat van de bond wel wil bemannen. Dat is in dank aanvaard door het bondsbestuur. Zijn kennis is dus niet verloren. Vanaf 4 april 1998 is dhr. C. Roelen secretaris van onze bond.

Diverse individuele leden van onze bond hebben de scheidende voorzitter toegesproken.

Vanuit de andere organisaties, A.N.I., A.B.T.B., L.L.T.B. en V.B.B.N. waren hoofdbestuurders aanwezig om dhr. C. Roelen de hand te drukken. Namens onze bond heeft dhr. C. Roelen de oorkonde van verdienste in ontvangst mogen nemen. Door het bondsbestuur is de dhr.

J. Beekman tot voorzitter gekozen. Voorheen secretaris van de bond.

154

Dhr. C. Havermans is door de vergadering voor één jaar herkozen. Hij was aftredende.

Mevr. M. Jacobs-van Vugt voorziet weer, voor één jaar, in de openstaande vacature. Zij heeft dus bestuurlijke verantwoordelijkheid.

Hr. A. Rietveld is door de vergadering met 113 stemmen voor, en twee onthoudingen, in het bondsbestuur gekozen. Wij heten hem van harte welkom en wensen hem veel wijsheid en tact toe.

De verplichte onderdelen van de Algemene vergadering zijn zonder problemen afgehandeld. De notulen worden t.z.t. naar de verenigingen verzonden.

Het kringvoorstel N.O. Brabant en het bijbehorende preadvies is door de vergadering overgenomen. Dit betekent dat er een commissie gevormd is om te onderzoeken of er een vergaande samenwerking mogelijk is met de drie zogenaamde zuidelijke bonden.

Het vereniging voorstel Helmond met het bijbehorende preadvies is besproken. Het voorstel Helmond werd door de vergadering niet overgenomen. Men schaarde zich achter het preadvies.

Volgens enkele verenigingen was er wel een aantal aandachtspunten. Het bestuur zal het één en ander bespreken. Men vond de Algemene vergadering wel saai, maar niet saai genoeg om de vergadering te onderbreken. Er zijn nu eenmaal verplichtingen in een Bond waar het bestuur zich aan dient te houden.

Het nieuwe spuitschadeformulier is voor aanvang van de vergadering uitgereikt.

Zolang de voorraad strekt zijn de volgende brochures te bestellen op het secretariaat:

- Concurrentie tussen honingbijen en andere bloembezoekende insecten.
- De bestrijding van Amerikaans vuilbroed.

Indien u vragen e.q. opmerkingen heeft over deze rubriek kan u contact opnemen met het secretariaat te Tilburg, Spoorlaan 350, Postbus 91, 5000 MA. Tel. 013-5836350, fax 013-5435579.

Uit de PC van de voorzitter

Dick Vunderink

Ik kijk terug op de Algemene Ledenvergadering met gemengde gevoelens. Aan de ene kant vind ik dat we de jubileumviering passend hebben afgesloten. Met vier jubileumonderscheidingen, het cabaretseke verhaal over biodiversiteit van Drs. Peter Koomen, de gezamenlijke maaltijd in het Bijenhuis, de uitreiking van de Koninklijke Erepenninng en een enkele afsluitende toespraak. Dit bevestigt wat ik bij mijn opening zei: wij als HB kijken tevreden terug op de jubileumviering. Wat we ons hadden voorgenomen, hebben we gerealiseerd en het viel meestal goed in de smaak. Ik leid dat o.m. af aan de vrijwillige bijdragen aan het jubileumboek. Wij ontvingen inmiddels f23.000. Dat is geweldig en daarvoor hartelijk dank.

Het was ons een genoegen aan twee groepen, de Stichting 'Schier' en de redactie van Bijen en aan twee personen, Jaap Kerkvliet en Jan Trip een jubileumonderscheiding uit te reiken. Elders vindt u daarover meer. Dat ik zelf daarin tot mijn complete verrassing mocht delen, maakte mij verlegen, maar ook bijzonder blij. Inmiddels ben ik zwaar gehecht aan het mooie werkstuk van Baldi Dekker. Het andere gevoel is dat ik te veel moest jachten bij de behandeling van de zakelijke agendapunten. Enkele sprekers vonden dat zij niet voldoende aan bod kwamen en dat is niet onterecht. Maar ik wist wat ons nog te wachten stond en hoeveel tijd dat zou nemen. En ik wist dat de burgemeester aan tijd gebonden was. Daarom heb ik me tijdens de vergadering reeds voorgenomen de agenda van de vergadering 1999 zo in te richten dat we in redelijke rust de lopende zaken kunnen behandelen. En nu weer verder. Het jubileum behoort tot de mooie herinneringen en de dingen van vandaag en morgen eisen de aandacht.

We werden overvallen door het bericht uit Brussel dat de nieuwe subsidieaanvraag niet in september maar in mei moest worden ingediend. Dus hier zeker geen rust. Het IKC heeft mogelijke belanghebbenden direct aangeschreven en op 20 april vergadert de Bedrijfsraad voor de eerste ronde.

We werden ook verrast door een artikel in De Levende Natuur met als inhoud dat de honingbijen solitaire bijen beconcurreren en daarom gewerd moeten worden uit natuurgebieden. De schrijvers waren lid van de IKC-werkgroep die onlangs in een rapport stelde dat op grond van de huidige gegevens nauwelijks conclusies mogelijk zijn en dat er meer onderzoek moet worden gedaan. Dit

zinde de schrijvers kennelijk niet en zij hebben zich uit de groep teruggetrokken. Het was juist goed dat er een platform was waarin de verschillende opinies verenigd waren. Dat biedt de beste kansen om tot een evenwichtige aanpak te komen. Nu is de verketting toegeslagen en daarbij vaart niemand wel. Inmiddels liggen er al reacties klaar op dit in vele opzichten subjectieve artikel. Met De Vlinderstichting zijn wij bezig een expositie in te richten als in mei de poorten van Frederiksoord opengaan. Dat is wel even hard aanpakken en ook hier is Baldi Dekker bij betrokken. A.s. zaterdag 25 april zitten we weer met de groepsbesturen om de tafel, voor mij steeds één van de hoogtepunten uit het bestuurlijk jaar met centraal het beleid van de VBBN. En volgens de berichten zal de traditie van mooi weer worden voortgezet. Het mag ook wel eens na de koude Paasdagen.

VBBN actief op de 'School en Computerbeurzen'.

Roel ten Klei

Recentelijk bezocht uw vereniging een achttal van deze beurzen waar onderwijzend personeel kennis kan nemen van de educatieve ontwikkelingen op computergebied. De CD-rom van de V.B.B.N. past daar natuurlijk prima in en het was verheugend te merken dat er veel belangstelling was voor deze CD. Ook werd al veel gehoord 'die hebben wij al op school' en kreeg de VBBN alle lof voor deze CD-rom.

De algemene ledenvergadering

Gehouden op 28 maart 1998 in Wageningen.

Aanwezig: afgevaardigden van 84 subverenigingen, 15 genodigden en 6 HB-leden.

• Welkom en openingspeech door de voorzitter

De voorzitter heet de aanwezigen van harte welkom en herdenkt degenen die het afgelopen jaar zijn overleden, met name de heer Van den Hoeven. In zijn openingspeech (wordt afgedrukt in Bijen nr.6) memoreert de voorzitter het jubileum en kijkt vooruit naar de toekomst.

• Mededelingen en ingekomen stukken

De inkomende stukken:

- De groep Groningen heeft een artikel over Hybride koolzaad ingebracht. Dit wordt doorgegeven aan de redactie van Bijen ter publikatie.

- De subvereniging Veenendaal vraagt aandacht voor alle (negatieve) publikaties over mogelijke concurrentie tussen honingbijen en wilde bijen. Het hoofdbestuur houdt zich hier al mee bezig.

• Bijzondere jubileumonderscheidingen

De voorzitter licht allereerst toe waarom het HB tot deze bijzondere onderscheidingen heeft besloten, en hoe moeilijk het bleek te zijn om uit de voorgedragen

kandidaten een keuze te maken. Uiteindelijk is de keuze gevallen op twee groepen en drie individuele personen. Bij de groepen wordt de onderscheiding uitgereikt aan de persoon die binnen die groep een aparte plaats inneemt. De onderscheidingen zijn voor:

De heer Bram de Smidt en de stichting 'Schier'.

De heer Joop Beetsma en het blad Bijen.

De heer Jaap Kerkvliet van de Keuringsdienst van Waren. De heer Jan Trip.

De voorzitter zelf, de heer Dick Vunderink. Enkele HB-leden reiken de onderscheiding en bijbehorende oorkonde uit.

• Financiële jaarstukken 1996/1997

Er zijn twee schriftelijke reacties binnengekomen. De heer Henseler wijst, terecht, op enkele tel- en rekenfouten. De penningmeester geeft aan, nog beter te zullen controleren. De heer v/d Berg, Amsterdam, heeft zulke gedetailleerde vragen gesteld, dat hij schriftelijk antwoord zal krijgen. De penningmeester geeft een korte toelichting op de financiële stukken.

• Begroting 1997/1998 en conceptbegroting 1998/1999

In de begroting wordt weer een quotumdaling van 2% doorgevoerd. Verder zal het HB heel kritisch om moeten gaan met de diverse kostenposten. Dit komt o.a. tot uitdrukking in het lagere aantal uren van het secretariaat.

• Het maandblad BIJEN

De heer Beetsma spreekt, ook namens de andere redactieleden, zijn dank uit voor de onderscheiding. Hij blikt terug op het afgelopen jaar. Er is steeds ruim voldoende kopij voor het blad. Er zijn in het jubileumjaar enkele extra dikke nummers uitgebracht, waaronder een speciaal jubileumnummer. De papierkwaliteit is veranderend van glanzend naar mat. Tot nu toe zijn hierop alleen positieve reacties gekomen. De samenstelling van de redactie is gewijzigd.

• Terugblik op het eeuwfeest

De voorzitter blikt kort terug op de activiteiten en vraagt reacties uit de zaal.

De reacties zijn over het algemeen zeer positief. Alleen op de administratieve afhandeling en de presentatie van de honingkeuring is kritiek.

- De voorzitter draagt de heer H. v/d Broek voor voor het erekorfje. Dit vanwege zijn enorme inspanningen voor het totstandkomen van de CD-rom. Dit is een indrukwekkend PR- en voorlichtingsmedium voor de imkerij geworden. De vergadering stemt in met deze onderscheiding en de voorzitter reikt hem uit.

• Statutenwijziging

De heer Van Westrheenen licht een en ander kort toe en geeft uitleg over enige onduidelijkheden. Behoudens enkele tekstuele aanpassingen die nog met de notaris worden doorgesproken, wordt de statutenwijziging met een zeer ruime 2/3 meerderheid goedgekeurd.

• Verkiezing Hoofdbestuur

Mw. C. Reker en de heer C.G. Bos worden bij acclamatie herkozen.

• Lezing door drs. P. Koomen over biodiversiteit

De heer Koomen heeft in een razend tempo de vergadering laten kennismaken met de enorme verscheidenheid en hoeveelheid dieren in Nederland, geïllustreerd door een groot aantal mooie dia's. Een samenvatting hiervan wordt nog in Bijen gepubliceerd.

• Rondvraag

- De heer Zoet vraagt aandacht voor de kosten en de milieuaspecten van de suikerdistributie en doet een suggestie om de CD-rom te promoten via de subverenigingen.

- De heer Kamerling, N/Z-Beveland, vraagt wat de status van de Bedrijfsraad is en of er statuten beschikbaar zijn.

Er zal hem een exemplaar van de statuten worden toegestuurd. De Bedrijfsraad heeft als functie de vertegenwoordiger te zijn van alle imkerorganisaties.

- De heer Lemoine vraagt zich af waar het archief van het opgeheven Landbouwschap is. Dit is ondergebracht bij de Bedrijfsraad. Tevens vraagt hij of de waarde van bestuiving, zoals verwoord in het rapport 'bestrijding AVB' kan worden uitgewerkt in een VBBN-folder. Ten tweede merkt hij op dat in de aanbevelingen sprake is van een 'strafkorting' voor niet-aangesloten imkers, hetgeen volgens hem niet-melding in de hand werkt. De voorzitter belooft hem de opmerkingen mee te nemen naar de werkgroep. Overigens is het rapport nog voorlopig. De heer De Ruijter vult aan dat binnenkort in Bijen aandacht aan de aanbevelingen zal worden besteed.

- De heer Aad de Ruijter, Ambrosiushoeve, merkt op dat de ontwikkelingen rond de Ambrosiushoeve positief zijn. Waarschijnlijk worden ze onderdeel van het Kenniscentrum Wageningen. Dat vooruitzicht en de subsidie van de EU zijn positief voor het onderzoek. De diagnosestelling van ziekten is hiermee veilig gesteld en men kan ook honingmonsters van imkers gaan onderzoeken. Indien imkers problemen met hun bijen hebben, kunnen zij kosteloos de Ambrosiushoeve raadplegen.

Na sluiting van de vergadering begeven allen zich naar het Bijenhuis, waar de burgemeester van Wageningen de heer Sala, de Koninklijke Erepenniging uitreikt aan de VBBN.

Tot onze droefenis ontvingen wij het bericht dat ons medelid

PATRIC MARIN

op 23 jarige leeftijd is overleden.

Patric was een gewaardeerd lid van onze vereniging. Hij had grote liefde voor zijn bijen en de natuur.

Onze oprechte deelneming gaat uit naar zijn familie

Bestuur en subvereniging Hulst e.o.

Op 22 januari 1998 hebben we afscheid moeten nemen van ons zeer gewaardeerd medelid, de heer

JAC SCHAEKEN

Met het overlijden van Jac verliezen we binnen onze vereniging een enthousiaste medelid. Moedig heb je gestreden, maar je strijd was ongelijk. Bedankt namens ons allen voor je inzet binnen onze vereniging. Wij wensen zijn vrouw, kinderen en familie veel sterkte toe met dit verlies.

Namens bestuur en leden LLTB Imkersvereniging Weert.

Op 30 maart 1998 is op 83-jarige leeftijd overleden

NICOLAAS HOETMER

Niek was een echt natuurmens, opgegroeid op 'de Visserij' in het Naardermeer, waar hij reeds in 1934 acht bijenvolken had staan. De natuur bleef zijn hele leven belangrijk voor hem. Als imker van de oude stempel bleef hij, ondanks een afnemende gezondheid, klaar staan voor het geven van zijn advies en was hij tot in 1996 actief in en rond zijn bijenkasten. Kort voor zijn dood hoorden wij hem nog zeggen: 'Een raam vol broed en bijen is toch het mooiste wat er is.' Wij zullen deze karakteristieke man missen en wij wensen zijn kinderen, klein- en achterkleinkinderen sterkte bij het verwerken van zijn heengaan.

Namens leden en bestuur van de VBBN Subvereniging Bussum e.o., Pieter Spaargaren.

Op 29 maart 1998 is overleden onze gewaardeerde collega-imker

EGBERT JAN FRIELING

in de leeftijd van 83 jaar.

Dhr. Frieling is 54 jaar een actief lid geweest en was vele jaren bestuurslid van onze subvereniging als well van de kring Groningen.

Wij wensen zijn familie veel sterkte toe bij het verwerken van dit verlies.

Bestuur en leden subvereniging Uithuizen/Eenrum

DE IMMENHOF

Alle bijenteeltmaterialen voor de moderne imker

Aanbieding:

vuren Spaarkast **f 180,00 per stuk**
5 stuks à **f 160,00 per stuk**

Geopend: Zaterdag van 8.00 - 12.00 uur en na telefonische afspraak. Harremaatweg 36, 3781 NJ Voorthuizen, 0342-472837 / 0653182006